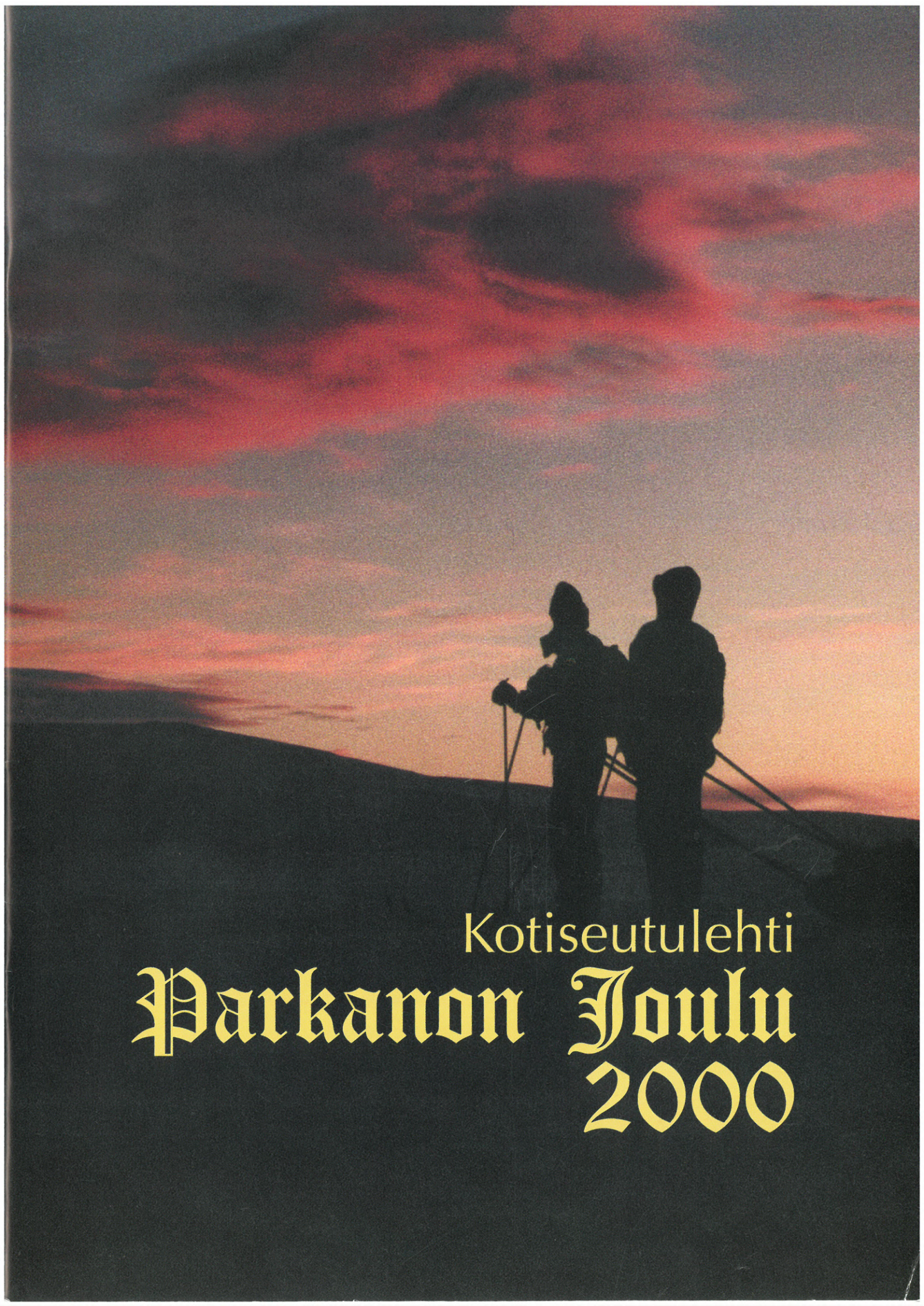

Kotiseutulehti

Parkanon Joulu 2000

Arvoisat Parkanon Joulu-lehden lukijat

Lämmin syksy on takana, talven säätä voimme vain veikkailla. Toivottavasti parkanolaistenkin ihmissuhteet ovat säilyneet lämpöisinä ja ystävällisinä, sillä toistemme ystävällisestä vuorovaikutuksesta saamme henkistä jaksamista. Parkanon Nuorisoseurala on ollut ihmisiä aktivoivaa ihmissuhdetyötä jo 100-vuotta. Satavuotisjuhlalat ovat ke-sällä 2001. Jospa tulevatkin sukupolvet voisivat sanoa meistä sadan vuoden kuluttua: aikaansaavaa ja yhteiseen päämäärään tähtäävää sukupolvea oli myös vuonna 2000. Nykyään joudumme auttamaan lapsia ja nuoria erilaisten karikoiden yli kuin ennen, mutta yhteistyötä on kautta aikojen tarvittu. Nuorisoseura on osaltaan mukana erilaisissa projekteissa tukemassa eri ikäisten harrastustoimintaa myös tulevana vuosina.

*Kiitos kaikille yhteistyötahoille
joululehden ilmestymisestä ja muusta yhteistoiminnasta!*

*Toivotamme rauhallista joulua sekä
menestystä vuonna 2001 kaikille lukijoille!*

Parkanon Nuorisoseura ry:n johtokunta
Arja Perälä puh.joht.

Kotiseutulehti **Parkanon Joulu**

Numero 29

Julkaisija: Parkanon Nuorisoseura ry

Painos: 1650 kpl

Paino ja taitto: Ylä-Satakunta
Parkanon Kirjapaino 2000

Toimituskunta: Marita Peltoniemi (pj.)
Tellervo Harju (siht.)
Minna Lautamäki
Maarit Lehto
Juhani Nuijanmaa
Taisto Nummi
Aino Rimppe

**Nuorisoseuran
yhteyshenkilö:** Arja Perälä

Kansikuva: Mika Korte
"Millennium"

Piirroksat: Niina Martikainen

Palautetta ja juttuvinkkejä
Parkanon Joulu -lehdelle osoitteeseen
nyyska@hotmail.com

Annikilla on annettavaa

Avasin ajantietokirjani ja yritin palauttaa mieleen kansantarinoita Pyhästä Nikolauksesta, joulupukkimme yhdestä kantaisästä. Parrakas oli Pohjolan isäntä, Metsänlintujen suojelija, Metsänjumala, Myrskyn tyynnyttäjä, Jääkahleitten sitoja. Mutta miksi viipyä aina tuon kiireestä hikisen ukon seurassa, löytyisikö jouluperinteestämme naisia?

Kuka olikaan Anna, Lucia-neidon suomalainen vanhempi sisar, Raamatun historiassa Maria-äidin äiti? Annan päivää vietetään nykyisin 9. joulukuuta; vanha kansa sijoittaisi tuon päivän joulukuun puoliväliin, pisimmän yön päivään. "Lutun yö ja Annin aatto" -sanonnassa rinnastuu ruotsalainen ja suomalainen naisperinne. Kuvaavasti Annan päivä sijoittuu pimeimpään ja kiireisimpään työnteon aikaan. Vanha nainen tekee työtä taustalla, vähässä valossa; häntä tuskin mainitsee viikon lehti – ei pyhä kirjakaan.

Millaisena hahmona tuo Anna – tai metsänhaltijana Annikki – voisi näyttäytyä? Annikki on vihreäviittainen metsänemäntä, eränkävijöiden suojelija, leipoja, rikas avainten kantaja, "käessä kultaset avaimet, huulilla heliä huilu, piikoa yheksän, viisi, kuusi käskyläistä". Annan voimakas hahmo muistuttaa mieluummin isoäitiä kuin haurasta kynttiläkantajaneitoa. Täydellinen muoripari siis jouluukolle. Vanhan naisen kunnian palauttaja. Metsän monimuotoisuuden vartijat.

Annan nimi kertoo joulun keskeisimmän sanoman: anna!

***Anna minulle, me Annalle,
sinun antoaikanasi
minun pyyntöpäivänäni,
heitä auki Annin aitta!***

Annikki jättää aitan ukset auki miesten mennessä metsälle, rahainen ja leipomuksilta tuoksuva aitta kutsuu kulkijaa. Annikki on avarakatseinen, viisas villien emo.

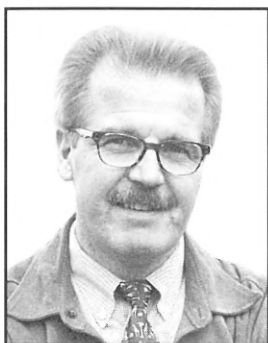
Annikki on myös koristelun kuningatar. Hän koristaa tarvittaessa kokonaisen metsän, pellot ja pientareet.

***Panee kuuset kultavöihin
petäjät hopeahelyihin
varvut vaskirenkahisiin.***

Annikilla on näet mistä ottaa.

*Lehdentekijöitä kiittäen ja
Rauhallista Joulua lukijoille toivottaen*

Marita Peltoniemi

Ensimmäinen jouluni Parkanossa

Tämän vuosituhanneen ensimmäinen joulu on jo ihan ovella. Lapsien mielissä pyörivät ajatukset jouluaaton riemuista. Monet eri yhteisöt valmistavat meille sekä vanhoja jouluperinteitä että uusia yllätyksiä. Minulle joulu on perheen juhlaa. Haluan kokea kaikki ne riemut ja ilot, mitä me parkanolaiset olemme jouluksi meille kaikille järjestäneet, perheeni kanssa yhdessä.

Joulun kokemiseen liittyy paljon tunteita. Muistelen aina jouluna erästä jouluaattoiltaan liittyvää lapsena useasti toistunutta tapahtumasarjaa, jota en vieläkään ole raikaissut. Tapahtumaketju liittyy pappani jouluaattoillan touhuihin.

Kun olin alle 10-vuotias lapsi, asuin melkein Korvatunturilla, Rovaniemellä. Jouluaattoiltana, kun jouluateria oli syöty, tuli hetki, jolloin joulupukilla oli tapana saapua. Joka joulu toistui sama tapahtumaketju. Pappani sanoi lähtevänsä käymään ulkona kävelyllä. Minä ajattelin, että hän meni tuulettamaan ajatuksia tai pelkäsi pukkia. Pienen tovin kuluttua pappani poistuttua saapuikin joulupukki. Papan lahjat jaettiin kuusen alle. Pukin lähdettyä pappi palasi hetken kuluttua yllättyneenä sisään ihmetyksen, että joulupukki oli käynyt taas hänen poissa ollessaan. Me lapset uskoimme asian olevan vain sattumaa. Tämä aattoillan ongelma muistuu joka joulu mieleeni ja aina se saa aikaan hyvän jouluisen tunnelman. Pappani antoi minulle elämäni joulu-

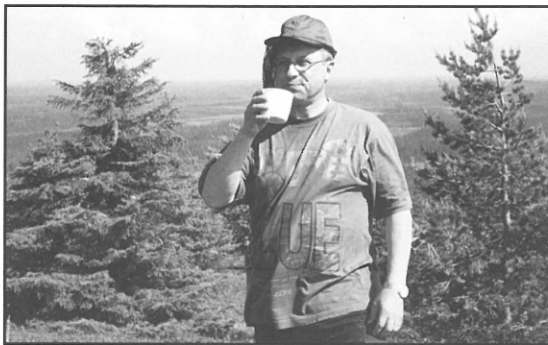
lahjan. Hän antoi lämpimän muiston. Toivon niitä meille kaikille. Etsitään ne jouluperinteistä.

Muutin Tampereelle noin kaksikymmentä vuotta sitten. Hyvin nopeasti myös joulun vietto Tampereella vakiintui tuttuihin vuosittain toistuviin uumiinsa. Jouluaattoiltana perheemme meni Messukylän kirkkoon aattohartautta kuuntelemaan – samoille paikoille lähes samojen ihmisten ympäröimänä joka joulu. Se on perinne, josta on vaikea luopua. Aattoillan vesperin tunnelma ja musiikki toi elämään jatkuvuutta ja turvallisuuden tunteen. Voin vain olla kiitollinen, että sain sen kokea.

Toisaalta on kiehtovaa ajatella, millaiseksi muodostuu meidän perheemme jouluvietto Parkanossa. Odotan sitä uteliaan toivoen, että saamme kokea sen useana jouluna.

Hyvät parkanolaiset, tahdon toivottaa teille oikein riemullista, rauhallista ja lämmintä joulua. Sydämelliset kiitokset kaikille niille, jotka omalla toiminnallansa auttavat meitä parkanolaisia saavuttamaan joulurauhan tunteen tänä vuosituhanneen ensimmäisenä Jouluna.

Kari Karjalainen
kaupunginjohtaja
Parkanon kaupunki

Juhla keskelle arkea

"Keskellä arjen uurastuksen joulua etsin sydämeen. Tahtoisin jälleen valokseni tähtien hehkun himmenneen. Jossain tiedän tähden vielä säteilevän pimeyteen. Tahtoisin löytää joulun valon voimaksi sielun väsyneen."

Näin alkaa "Kauneimmat joululaulut", tämän riemuvuoden 2000 neljäs laulu. Arjen ja pyhän elin työn ja levon vaihtelu on ihmisen elämään luonnostaan kuuluva asia. Lepoon kuuluu myös sielun hoitaminen. Tarvitsemme voimia toisesta maailmasta jaksaksemme hoitaa osuuttamme tässä rikkiinässä ja raihnaisessa maailmassa. Isovanhempien aikaan tai silloin, kun elettiin ilman koneita ja sähkövaloa, toivat pyhäpäivä ja joulu todella virkistykseen ja paremman maailman tunnun sydämeen. Mutta niin on toisaalta nykyäänkin, kun haasteita ja asioita on enemmän kuin mihin yksi ihminen ehtii paneutua. Eikä kaikki ole edes tarpeellista. Todellista joulua tarvitaan. Moni kulkee tänäkin päivänä varmasti joulukirkkoon, omaisten haudoille tai sukulaisen luo tai antaa puutetta kärsiville joululahjan siinä toivossa, että "tähti säteilisi" omaankin sydämeen toivoa paremmasta elämästä, jota itse ei voi turmella, eivätkä muut ihmiset tai sairaudet eikä kuolemakaan.

Joulun lapsi, Jeesus vauvana seimessä, on meille itsestäänselvyys. Tiedämme, mitä hän teki aikuisena: kuoli ristillä maailman syntien tähden. Mutta hänen syntymänsä juuri tapahtuttua ei vielä tuosta teosta ollut kokemusta, oli vain ennustukset Laissa, Profeetoissa ja Kirjoituksissa, kuten juutalaiset kutsuvat Vanhaa testamenttia. Oli rohkea teko tulkita kauan sitten lausuttu ennustus nyt tässä tavallisen näköisessä ihmislapsessa, vauvassa toteutuneeksi.

Mutta ensimmäinen todistushan tuli itse enkelien kuoron suulla ja "keskelle arkea", vuorottomassa yötyössä oleville paimenille. Paimenilla ei ollut aina edes työn ja levon vaihtelua, jos lampaita ei tuotu yöksi sisälle navettaan, ja sapattinakin lampaita oli jonkun hoidettava. Mutta vaikka kaikki Jumalan lahjat eivät olleetkaan heti ja tässä heidän edessään, he saivat viestin suoraan taivaasta. He menivät katsomaan vastasyntynyttä Vapahtajaa. Myös Jeesusta tähden johdolla kumartamaan tulleet itämaan tietäjät ymmärsivät, että tässä vauvassa on kuningas. Pelastus oli jo tullut, vaikka nähtävissä oli vasta lapsi. Niin loistaa meidänkin arkeemme toivon pilkahdus: "Jossain tiedän tähden vielä säteilevän pimeyteen."

Toinen ja vanhastaan tuttu joululaulu, joka puhuu juhlasta ja arjesta on "Arkihuolesi kaikki heitä". Sillä laululla aloitamme usein jouluhartauden työpaikoilla. Vaikka työ jatkuisi vielä hetken ja sitten vielä jouluvalmistelut kotona, niin moni tuntee joulunsa alkavan tästä. Toipa joulumielen mikä hyvänsä tuttu tai uusikin asia, vaikka pienikin, pääasia on, että joulun ilo astuu taas sydämeen. Se on tietoa ja varmuutta paremmasta elämästä ja omasta Vapahtajasta.

Myös tämä joka jouluaamu kuultu profeetta Jesajan ennustus on tänäkin jouluna voimassa: "Kansa, joka pimeydessä vaeltaa, näkee suuren valon. Niille, jotka asuvat kuoleman varjon maassa, loistaa kirkkaus", Jes. 9:1. Valo tulee Parkanoonkin ja meidänkin pimeytemme. Pienestä tähdestä se voi alkaa!

Joulun iloa ja rauhaa sekä Jumalan siunausta vuodelle 2001.

Erkki Hirvi
kirkkoherra

Maarit Lehto

Parkanon kirkko 200 vuotta

1700-luvun lopulla päätettiin Parkanoon rakentaa oma kirkko, vaikka seurakunnalla oli varoja vähänlaisesti ja väkeä kunnassa vain noin 800 henkeä.

Kirkon paikasta käytiin keskustelua, mutta lopulta se päätettiin rakentaa Kuttikalliolle. Maa-alan kirkkoa varten luovutettiin Kanan isäntä.

Prameaksi ei kirkkoa haviteltu. Rakennus piti aikaansaada puusta, jota seurakuntalaiset lahjoittivat ”manttaalin mukaan” jalasjärveläisen kirkonrakentaja Salomon Köhlströmin laatiman kustannusarvion perusteella.

Salomon Köhlström suunnitteli kirkosta aumakattoisen, tasavartisen ristikirkon mitaltaan 24,9 m x 24,9 m. Rakennustöitä hän johti yhdessä vävynsä Simuna Juvelin kanssa.

Vaatimaton Herran huone

Kirkko valmistui vuonna 1800, joskin rakentaminen jatkui vielä vuoteen 1813 saakka. Sekä kirkko että sen viereen valmistunut hautausmaa vihittiin käyttöön vuonna 1805.

Innokkaimmin kirkon rakentamisessa olivat mukana pohjoisparkanolaiset ja kihniöläiset isännät; Antti Aholalla, Taneli Hirvimäellä, Matti Ristaniemellä ja Arvid Tarsialla oli jokaisella oma nurkkansa, jota he rakensivat ylöspäin.

Tasottamattomista luonnonkivistä tehdyn kivijalan päälle rakennetussa kirkossa olivat seinät alkujaan sekä ulkoa että sisältä maalaamattomat hirsit tai lautaseinät. Ikkunoita oli kahdeksan, jotka olivat alkuperäiseltä kooltaan 2,7 metriä korkeat ja 1,3 metriä leveät.

Leveistä honkalankuista tehdyllä lattialla ei ollut kuorikoroa ja penkit oli veistetty hirsistä. Katon sidehirret oli veistetty kirvein neliskulmaisiksi, eikä niissä ollut koristeita.

Altari sijaitsi kirkon kaakkoiskulmassa. Sitä vastapäätä naisten puolella koilliskulmassa oli pyöreä saarnatuoli. Alttarin ja saarnatuolin välistä keskeltä itäseinää meni ovi sakaristoon. Lehtereitä ei kirkossa ollut.

Kirkollista esineistöä vähävarainen seurakunta sai hankituksi vähitellen. Ensimmäinen kirkonkello kajahteli paikallaan vuonna 1801. Kymmenen vuotta myöhemmin on käyttöön saatu messukasukka ja paarivaate, ruumispaarit ja vaivaisukko, jonka on kuvailtu olleen vaatimaton, mustaksi maalattu puinen laite. Se sijoitettiin sakariston seinään kirkon pihalle.

Kirkon valaiseminen kuului pitkän aikaa vain joulun juhallaisuuksiin. Tätä ajankohtaa varten hankittiin alttarille kaksi tinaista kynttilänjalkaa. Neljä puista kynttilänjalkaa asetettiin muualle kirkkoon. Kuhunkin niistä sopi vain yksi kynttilä, joten paljonkaan ne eivät pystyneet valoa tuomaan.

Kynttiläkruunu kirkkoon saatiin 1820-luvulla.

Vuonna 1824 laaditussa kalasteluettelossa on mainittuna muutamia metallisia ja lasisia esineitä sekä vaatteita, kuten messukasukka. Tuohon aikaan ovat esineistöön kuuluneet

myös puinen kastemalja, kahdet ruumispaarit, häpeäpenkki, jalkapuu ja katajainen leili.

Juhannuksen salamanisku

Juhannuksena 1928 kirkkoa kohtasi järkyttävä onnettomuus salaman iskiessä väkeä täynnä olevaan rakennukseen kesken rippilasten konfirmaation. Neljä ihmistä kuoli ja kymmeniä loukkaantui.

Tapausta on kuvailtu Taisto Seppäsen kirjoittamassa Parkano-ABC-kirjassa seuraavasti:

Kirkon mäelle tuli hetkessä rajuilma: puut alkoivat huojuua ja vettä tuli kaatamalla. Välähti kirkas salama, jota seurasi voimakas pamahdus kuin tykillä olisi ammuttu aivan lähellä. Jotkut väittivät nähneensä salaman sisällä alttarin yläpuolella, jotkut puhuivat kirkossa harhailleesta pallosalamasta.

Kirkko vavahti voimakkaasti. Melkein kaikki ikkunat lensivät paikoiltaan. Välikatto romahti osittain kirkon keskeltä

Parkanon kirkon pienoismallin rakensi puuseppä Voitto Pajunen. Kuva näytelmästä Kirkko Parkanoon, jossa isännät Ristaniemi (Olli Silomäki vas.) ja Hirvimäki (Lassi Pajunen) nostavat ristin paikoilleen vastavalmistuneeseen kirkkoon. Tilanetta seuraa Aholan isäntä (Veikko Lehtonen).

Kirkonkirjaa tutkimassa 1800-luvun kinkereillä Eero Polsa (Ikaalisten pitäjänapulainen Hällsten) ja Stephen Evans (esilaulaja).

Kirkko on komistanut Kuttikalliota 200 vuoden ajan. Etualalla muualle haudattujen muistomerkki, joka paljastettiin kirkon juhlien yhteydessä elokuussa. Muistomerkki on tehty vanhan pappilan entisen kavinavetan kivistä.

alaspäin. Lautoja, lankkuja ja multaa tippui ihmisten päälle. Kirkon lounaisnurkka, josta salama tuli sisään, repesi kiilamaisesti alhaalta ylös asti. Salaman voimasta kertoi se, että 35–40-senttiset hirret olivat pirstoutuneet pieniksi tikuiksi.

Salama tainnutti ihmiset, mutta heidän herättyä pökerryksistä tuli pakokauhu. He ryntäilivät toistensa yli ja hyppivät lehtereiltä alas, jolloin monia loukkaantui. Miesten lehterillä, porrasaukolla ollut nuori konstaapeli Kalle Majamäki sai heti surmansa. Hänen edessään vähän edempänä istuneet Oskari Hahkamäki (vanhempi), Julius Haukkala ja Svante Pihlajamäki olivat palaneet vaatteistaan ja ihostaan kiinni penkkeihin. Heidät autettiin palokeksijä apuna käyttäen ikkuna-aukosta ulos maahan. He kuolivat muutamien päivien kuluttua Tampereen Yleisessä sairaalassa.

Salamanisku aiheutti suuret vahingot. Korjaustyön suunnitteli arkkitehti P.E. Blomstedt Helsingistä.

Riemuvuoden päätapahtuma

Kirkon Riemuvuoden merkittävin tapahtuma Parkanossa oli 200-vuotiaan kirkon juhliminen elokuussa. Juhlaviikon aikana järjestettiin useita konsertteja esiintyjinään mm. Erkki

Rajamäki, Jarmo Kukkonen ja Keijo Kuivanen.

Viikko huipentui sunnuntaiseen juhlapäivään, jonka jumalanpalveluksessa saarnan piti Lapuan hiippakunnan piispa Jorma Laulaja.

Pääjuhlassa saatiin seurata Juho Jaskarin ja Paavo Erkkilän kirjoittamaa näytelmää Kirkko Parkanoon, jossa historiallisia vaiheita käytiin läpi faktaa ja fiktiota yhdistäen.

Tunnin pituisen näytelmän viidessä kohtauksessa seurattiin muun muassa miten sujui kirkkovenematka ennen vanhaan, kuinka päätettiin kirkon rakentamisesta ja millaiset olivat oli välillä kinkereillä.

Juhlissa paljastettiin myös muualle haudattujen muistomerkki, jonka on suunnitellut ja toteuttanut Tarja Kuirinlahti Jalasjärveltä. Muistomerkkiin on käytetty kuusi pappilan kavinavetan kiveä, jotka kaupunki lahjoitti seurakunnalle.

Samassa yhteydessä sai Parkanon seurakunta oman standardinsa, jonka on suunnitellut parkanolaissyntyinen Satu Kosola äitinsä Toini Kosolan avustuksella.

Lähdetiedot Parkanon ja Kihniön kirjasta, Martta Sevion kirjoituksesta sekä Taisto Seppäsen Parkano-ABC-kirjasta.

Olli T. Rajamäki

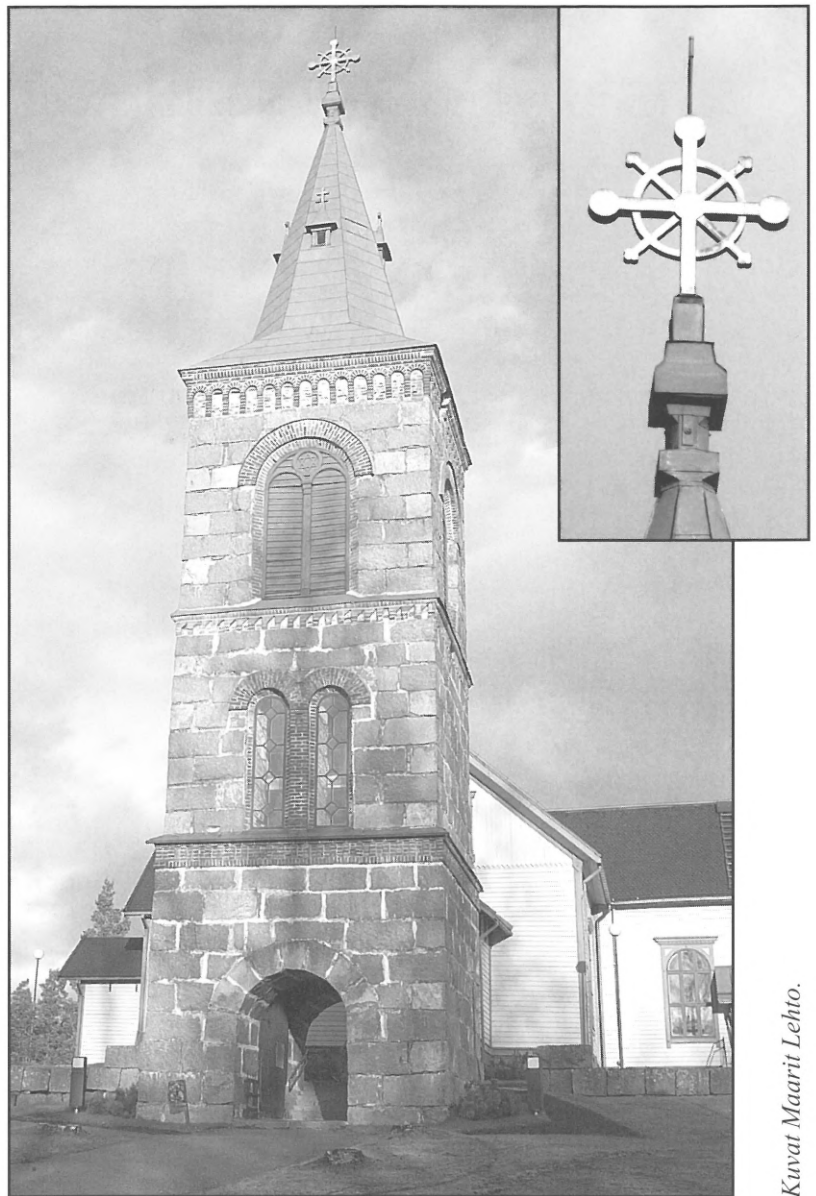
Kivitapuli kirkon kupeessa

Kesällä vietetty kirkon 200-vuotisjuhla nosti seurakunnan ja sen pyhätön ainakin hetkellisesti pitäjäläisten yhdeksi puheenaiheeksi. Keskusteluja sävytti suuri yksimielisyyttä siitä, että seurakunnalla on kodikas kirkko. Vaatimaton ja tavanomainenkin kuten kansanmiesten suunnittelemat yleensä. Siihen että kivitapuli kirkon kupeessa tekee siitä omaleimaisen, lähes ainutlaatuisen, ei keskustelussa kajottu.

On ymmärrettävää, että tuo yhdistelmä, puinen kirkko ja massiivinen kivitorni, on isostunut paikkakuntalaisten tajuntaan niin, ettei siihen monikaan tule kiinnittäneeksi huomiota. Siitä huolimatta tai juuri siksi sen selvittäminen, miksi moiseen poikkeukselliseen ratkaisuun on aikanaan päädytty, olisi paikallaan. Sopiva tutkimuskohde historiasta kiinnostuneelle opiskelijalle!

Torni itsessään herättää jo monta kysymystä ja ristillä tornin huipussa on aivan oma historiansa. Opetusneuvos Martta Servio keskittyy Parkanon seurakunnan vaiheista kertoessaan lähinnä materiaalihankintoihin ja mainitsee vain lyhyesti kello-tapulien suunnittelijoista C.J. Heideckenistä ja Jac. Ahrenbergista. Sitä, millaiset lääninarkkitehti Heideckenin laatimat piirustukset ovat olleet ma miksi senaatti ei niitä hyväksynyt, ei kirjoittaja ole selvittänyt. Ei myöskään sitä, miksi senaatti katsoi Ahrenbergin yleisten rakennusten ylläpidossa tekemät piirustukset sopivammiksi ja suositteli niitä. Jostakin nuo perustelut luulisi löytyvän, sillä ilman esikuvia kyseiseen poikkeukselliseen ratkaisuun tuskin olisi päädytty.

Keskusteluissa, joita syksyn kuluessa on ollut tilaisuus käydä joidenkin kirkkoarkkitehtuurin asiantuntijoiden kanssa, on käynyt ilmi paitsi ratkaisun poikkeuksellisuus myös sen ”juurien” todennäköinen ulottuminen kauas keskiajalle saakka. Mielenkiintoa on herättänyt oletamus, että massiivisen tornin malli voisi olla peräisin ns. kastaalitorneista (=puolustustorni), joita on ollut keskiajan pyhiinvaellusreiteillä mm. Ruotsista Norjan Trondheimiin. Ne ovat kuuluneet linnostusten yhteyteen ja poikkeavat täkäläisestä kirkkotalonista siinä, että ne olivat suljettuja vihollisen tulon estämiseksi, kun taas viimeainutissa on avoin holvi, joka kutsuu ihmisiä käymään sisälle kirkkoon. Näin siihen sisältyisi syvälinen teolo-

Kuvat Maarit Lehto.

ginen ajatus kirkon olemuksesta: kirkko ja sen jumalanpalvelus on avoin kaikille, kuten kirkkolakikin asian ilmaisee.

Ainutlaatuinen risti

Myös torni huipussa oleva risti poikkeaa totutusta monella tapaa. Sehän muodostuu kolmesta eri osasta. Tavanomaisen kreikkalaisen ristin lisäksi siihen on liitetty toinen Andreksen nimellä tunnettu X:ää muistuttava risti ja näitä molempia sitoo ympyrän kehä. Risti muistuttaa viikiristiä, joita löytyy keskiaikaisten kirkkojen seinistä. Niistä se poikkeaa kuitenkin siinä, että Andreksen ristin sakaroitten päissä olevat apilakuviot ulottuvat ympyräkehän ulkopuolelle. Keskiaikaisen kelttiläisen kirkon ja toisaalta bysanttilaisen kirkon vaikutus ei ole poissuljettu. Tietävästi maassamme ei missään muussa luterilaisessa kirkossa ole vastaavanlaista ristiä. Sen valintaa seurakunnan standardiin voikin pitää onnistuneena. Se yksin olisi riittänytkin kuvaamaan oleellisen ja olisi heraldiikan periaatteen mukainen.

*Parkanon Joulu 1973 julkaisi
koululaisten kirjoituskilpailun satoa*

Ansa Uljas

Parkano vuonna 2000

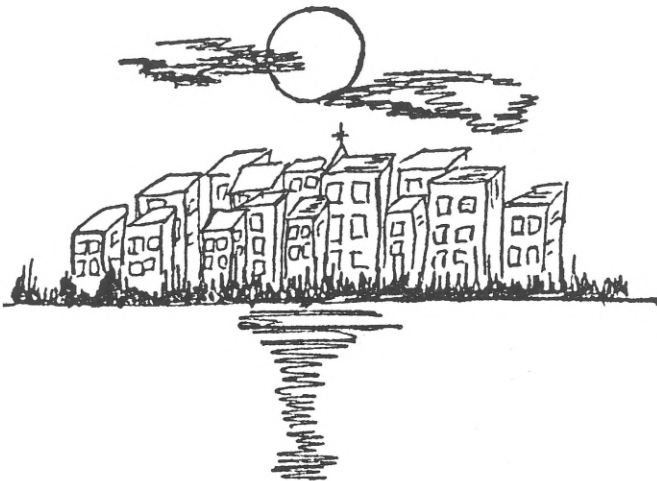
Monet ihmiset varmasti haluaisivat tietää millaiseksi heidän asuinpaikkansa olisi tulevaisuudessa muodostuva. Kuitenkin aivan samoin haluaisin minäkin tietää, ”Luoja yksin tietää”, millainen Parkano on, vuonna 2000, mutta kukaan ei voi estää mielikuvituksemme lentoa.

Aika oli vierähtänyt melko paljon eteenpäin, kun sain kutsun saapua Parkanoon. Oli uusivuosi, ja vuosi 1999 oli vierähtämässä vuoteen 2000. En ollut käynyt vanhalla kotipaikkakunnallani sen jälkeen, kun olin päässyt keskikoulusta. Niinpä olinkin hyvin jännittynyt.

Kiersin liikenneympyrää ympäri uudella autollani ”Rättisitikalla”. En osannut päättää, minne olisin mennyt, sillä maailma tuntui joka puolelta aivan oudonmäköiseltä. Kiersin ja kiersin, kunnes bensiini loppui autosta. Sen vuoksi olinkin pakko nousta autostani ja lähteä tarkastelemaan Parkanoa.

Kävelin pitkin pitkää katuja, joka ei tuntunut loppuvan olenkaan. Ympärillä olevien kerrostalojen seinissä olevista kylteistä minulle selvisi, että katu sattui olemaan Parkanon kaupungin pääkatu. Kulkiessani kadulla pisti ensimmäisenä silmäni aivan hiljan rakennettu sairaala. Se oli kolmikerroksinen, ja laajuudeltaan se oli ainakin 300 m²:n suuruinen.

Onnistuin päästä sisään, sillä mielikuvitukseni oli ollut valloillaan, ja olin keksinyt, että sairaalassa minulla on hyvin vakavasti sairaita sukulaisia. Päätin mennä laboratorioon. Voi sitä koneiden paljoutta! Siellä oli jos jotakin – pulloja, putkiloja, verikoelaitteita... Tämä osasto ei kuitenkaan kiinnostanut minua, sillä pienenä olin saanut kauhun verikokeen ottamisesta.

Parkanossa tämä toimenpide ei kuitenkaan enää olisi tuntunut varmaankaan miltään, sillä kehityksen kulkiessa eteenpäin oli Parkanon kaupunki hankkinut itselleen Suomen parhaimman sairaalalaitteiston ja -henkilökunnan.

Aukaisin seuraavan oven. Suljin sen kuitenkin nopeasti, sillä sen takana oli parhaillaan käynnissä leikkaus. Tohtoreita, yksi toistaan kuuluisampia, oli potilaan ympärillä kuin meren mutaa, ja leikkaus tuntui luonnistuvan esteettömästi. Etsiessäni olematonta sukulaistani huomasin sairaalan leveiden käytävien katoissa monenlaisia kiskoja. Selitys näistä piili siinä, että sairaalassa oli tietenkin sähköillä kulkevia paareja ja rullatuoleja.

Kun olin löytänyt uloskäytävän, jatkoin matkaani pääkadulle. Kadun lopussa minua kohtasi toinen yllätys, Parkanon koulunmäki.

Keskikoulu sijaitsi vanhalla paikallaan. Sen etsimiseen minulta ei kulunutkaan aikaa, sillä se erottui muiden uudenaikaisen talojen joukosta hyvin selvästi. Mitään muutoksia ei ollut tapahtunut. Erään seikan kuitenkin huomasin. Koulumme seutuville oli rakennettu vielä yksi rakennus lisää – ruokala.

Laitteet olivat kehittyneet ruokalassa melko paljon, mutta silmiini osuivat vieläkin vanhat puiset laatikot, joilla entisenä aikoina olimme kantaneet ruoka-astioitamme. Kansalais- ja kansakoulu sijaitsivat nekin omilla vanhoilla paikoillaan. Urheilukenttä oli muuttanut vähän muotoaan: luistelukaualoon oli hankittu uudet seinät.

Katselin ympärilläni olevia suuria taloja. Eräs niistä oli huonekalutehdas, eräs kangaskutomo, eräs taiteilijaintalo ja vähän näistä erillään sijaitsi Parkanon kirkko. Kaikissa muissa Suomen kaupungeissa, kauppaloissa ja muillakin paikoilla olivat kirkot muuttuneet aivan uudenaikaisiksi, mutta Parkanon kirkko teki tässä tapauksessa poikkeuksen. Se kohosi pienellä kirkkomäellään aivan samanlaisena kuin ennenkin. Niinpä se olikin tullut maailmankuuluksi. Missään muussa Suomen kirkossa ei ollut Parkanon kirkon kaltaisia taideteoksia.

Kirkon taustalla virtasi Viinikkajoki. Tosin en voinut sanoa, että se virtasi. Entisestä kirkasvetisestä Viinikkajoesta oli jäljellä hiljaa virtaava, mustavetinen joki. Saaste oli turmellut sen täysin. Parkanonjärven ja Kirkkojärven vesi oli muuttunut melko tavalla samanlaiseksi. Puut olivat muuttuneet ihanien järviemme rannoilla pystyynkuivaneiksi ja mädäntyneiksi kelohongiksi. Saaste!! Se oli tuhonnut nekin. Kävelin vielä Parkanon vilkasliikenteisiä katuja päästä toiseen. Erään kadun päästä löysin vielä Parkanon suurimman tehtaan ”Kenkä- ja pukinetehtas Ratireiman”.

Vaikka Kenkä- ja pukinetehtas Ratireima olikin saanut suuren maineen, ei se ollut ulkoisesti kovinkaan hauskanäköinen. Korkeiden savupiippujen päällä leijailli suuri savupilvi, joka oli tuhonnut ympärillä olevan asuntoalueen melkein kokonaan. Taloja olisi ollut parempi nimittää mustiksi tiilikasiksi.

Lähtiessäni pois Parkanosta näin matkani varrella vielä Parkanon meijerin. Siinä nyt ei paljon nähtävää ollut – eihän se ollut enää edes toiminnassa, kukapa viitsisi pitää tyhjää meijeriä yllä.

Mielikuvitukseni lento on varmasti hyvä asia, mutta jos Parkano olisi sen mukaan tällainen, en varmasti haluaisi kulkea sen mukana.

Maarit Lehto

100-vuotias Parkanon Nuorisoseura juhlii komeasti

Ensi elokuussa vietetään Parkanon Nuorisoseuran 100-vuotisjuhlia teemalla *Lastuja laineille*.

Aktiivista 100-vuotiasta juhlitaan näyttävästi usean päivän ajan alkaen 9. elokuuta. Ohjelmaan kuuluu tanssin-, laulun- ja soitonopetusta, Käenkoskella vietetään tanssitupaa ja nuorille on oma kansainvälisyyttä käsittelevä päivänsä. Lisäksi väki kokoontuu perinnetorin merkeissä, jossa on paikalla kädentaitajia ja perinneruokia. Tapahtuman näyttävimpään antiin kuuluvat komeat lauantaina vietettävät hääjuhlat kera Pohjois-Satakunnan purpurin.

Juhlat päättyvät sunnuntaina 12. elokuuta kirkonmenojen jälkeisiin kruunupudottajaisiin.

Juhlien taiteellisenä johtajana toimii Arto Tuominen, joka edelleen on vahvasti mukana seuran toiminnassa, vaikka onkin jo pitkään asunut muualla.

– Olen ollut mukana Parkanon Nuorisoseurassa 37 vuotta, josta ajasta olen 25 vuotta asunut Paimiossa. Seurassa on monia muualle muuttaneita, mutta riveissä pysyneitä, Arto Tuominen kertoo.

Parkanon Nuorisoseurassa on monia menestyneitä tanssiryhmiä, joista tunnetuin lienee Aino Pokkisen valiotanssiryhmä. Aino Perikunta harjoittelee ja esiintyy edelleen. Ryhmän jäsenet saapuvat harjoituksiin pääkaupunkiseutua myöten.

Aktiivista toimintaa

Nuorisoseuran alkuaikojen pöytäkirjat ja muut asiakirjat ovat vuosien varrella kadonneet. Ensimmäiset tiedot seuran toiminnasta ovat peräisin vuodelta 1899. Seuran ensimmäisenä puheenjohtajana lienee toiminut Adam Pulkkinen.

Vuonna 1915 seura alkoi toimittaa Kalevalanpäivänä omaa lehteä, jonka nimeksi tuli Tasapää. Toimittajaksi valittiin Lyyli Salonen. Aina vuoteen 1917 saakka seurassa oli aktiivisesti toimintaa, johon kuului iltamia, näytelmiä, urheilua, tanhua, laulua, soittoa ja lausuntaa.

Vuonna 1914 aloitti toimintansa nuorisoseuran oma urheilu- ja voimisteluseura Vesa, jonka ohjaajana toimi vaatturi Vuori. Saman vuosikymmenen lopulla seura lahjoitti omat kirjansa eli noin 100 nidettä Parkanon kantakirjaston pohjaksi.

Seuran toiminta keskeytyi vuoden 1917 tapahtumien takia. Seuraavalle vuosikymmenelle mentäessä toiminta laimeni vilkastuen jälleen 1930-luvulle tultaessa.

Vuonna 1938 järjestettiin Parkanossa Pohjois-Satakunnan Laulu-juhlat, joihin kokoontui 5 000 henkeä. Pääjuhlassa puhujana oli sisäministeri Urho Kekkonen. Suurta huomiota herätti Parkanon oman kansallispuvun ensiesittely.

1990-luvulta lähtien ovat Parkanon Nuorisoseura ja Parkanon Aikuisopisto vastanneet yhdessä tanhuharrastuksesta. Kuvan tyttöparin tanhua saatiin seurata vappujuhlassa 1997.

Sota keskeytti jälleen toiminnan, mutta heti 1944 jatkui työ vireänä. Tuolloin käynnistettiin myös opintokerhotoiminta. Vuonna 1945 palkattiin yhdessä Parkanon Urheilijoiden kanssa torvisoittokunnan johtajaksi Veikko Kavas Helsingistä. Seuraavana vuonna seura palkkasi kokopäivätoiminnan ohjaajaksi Veikko Pokkisen, jonka ansiosta käynnistyi kansantanssitoiminta erittäin voimakkaasti.

Vuonna 1950 osallistui Laulu-juhlille Parkanossa 7 000 henkeä. Muuten toiminta oli tällä vuosikymmenellä vähäisempää.

Vuonna 1960 alkoi Kalevan Nuorten toiminta Parkanossa. Heti saman vuonna Parkano otti voiton Laulu-juhlilla pidetyissä tanhukilpailuissa.

1970-luvullakin pääasiallinen toimintamuoto olivat tanhut. Tällä vuosikymmenellä tekivät tanhuajat runsaasti matkoja ulkomaille. Vuonna 1972 julkaistiin seuran oma lehti Parkanon Joulou ensimmäisen kerran.

Myös 1980-luvulla tanhuharrastus jatkui voimakkaana. Kilpailuista tanhuajat toivat useita mestaruus- ja valiosarjan luokituksia, palkintosijoja ja kunniakirjoja.

Oman toimitilan seura sai Postin alakerrasta 1987.

1990-luvulla tanhutoiminta hiipui ohjaajien ja säestäjien puuttuessa. Vuosikymmenen puolivälissä alkoi kuitenkin yhteistoiminta Parkanon Aikuisopiston kanssa Ritva Ichtertzin aloittaessa tanhupiirin ohjaajana.

Lähteenä historiaosuudessa on käytetty Ahti ja Salme Törmän laatimaa 80-vuotishistoriikkia.

Paikkakunnalla kuultuja

Oheiset sanonnat on Raimo Virta kuullut pääasiassa Aureessa noin 50 vuotta sitten.

– Oli se hyvä, kun saatiin, sanoi Kivi-ojan Jarno, vaikka olisi saatu selkäämme.

ooo

– Ei jäänyt kun vähän vihreetä kuraa viistonnisista silkipaidan taskuun, sanoi Seppälän Esa, kun Martha paidan pesi.

ooo

– Pitäisköhän nukuttaa? kysyi Kahlen Väinö, kun parturi tylsällä veitsellä partaa ajoi.

ooo

– Pois alta, pumeranki tulee, huusi Koskelan Jaska, kun kirveen tappeluporukkaan heitti.

ooo

– Pyssykin mulla kyllä mukana on, jos puukot ja kirveet on turhia, lauleli Koskelan Jaska, kun Auramolle ilta-miin tuli.

ooo

– Ei tänä kevännä tullut isoja haukia kudusta. Pari oli semmosta melan mit-tasta ja loput oli ton poijan kokoisia, kertoili Osmo.

ooo

– Ei ääni auta, sanoi Koskelan Ee-meli, kun pojat tappeli ja huusi.

ooo

– Tulin taas kuuleen, koska saan tul-la kuuleen, koska sen lopputilin saisi, sa-noi Juvelan Lauri, kun tili viivästyi.

ooo

Seuraavat sanonnat on koonnut Tel-lervo Ruohonen Linnankylästä.

Pää on sekasi ku Soinin kranat ja painava ku huhtakontti.

ooo

Ei järki kovin häävisti asuntoa tartte. (pienikin tai kehitysvammainen voi olla viisas).

ooo

Laiskat aivot on paholaisen temmel-lyskenttä.

ooo

Menee ja tulee ku Joukasen puos mutiaiset.

ooo

Hulluus ja viisaus kulukee käsi käres.

ooo

”Kaikkien meidän pitää täältä läh-temän”, sano Anssu, kun saunan-parvesta putos.

ooo

”Poika suihkus käynyt ei”, sanoi kaksivuotias, kun nekeri-pojan näki.

ooo

Kateuden yli ei ole siltaa.

ooo

Tos on töyssy ja tos on töyssy, tos on töyssy ja tos on kuoppa ja taah töyssy. Kyll on klupusta tietä.

ooo

Kyllä kuivat rikat hännästä putoo.

ooo

”Elämä on ku asemalla olemaista,” sano sinkku, ku asioitansa ajatteli. ”Ai-na tulee uusi juna ja johonki niistä on mentävä, ja elämä jatkuu.”

ooo

Anni Havuselta:

Ka tuota, sano Nyykoolin poika hiirtä.

ooo

En perusta Pertusta, kun Vaari-Jaak-koki viä elää.

ooo

Laita lapsi asialle ja mee itte peräs.

ooo

Lammin tyttärillä oj jalaat, kun py-tyyn kannet. Oli Hilteenin suutari sanonu.

ooo

Lukee kuv vettä vain. Kun oli hyvä lukutaito.

ooo

Ei mun oo väliä, mutta ihmisten.

ooo

Koria lapsi ja niin isänsä näkönen, mutta misä sen pää on?

ooo

Onko se mies vai ihminen?

ooo

Minna Lautamäki

Kansallispuku kertoo kantajansa juurista

Parkanon ja Kihniön naisen kansallispukua ei kovin usein näe edes paikkakunnan omissa juhlatilaisuuksissa. Ehkä juuri sen takia kiinnostuin puvusta suvun kesäjuhlissa, jossa sitä kantoi yllään appeni serkku Iiris Hellman. Myös puvun kauniit murretut värit ja luonnonläheiset materiaalit saivat mielenkiintoni heräämään ja jäinkin juhlien jälkeen ihmettelemään, kuinka vähälle huomiolle persoonallinen ja upea puku on jäänyt.

Suvun historian ja juurien merkitys kasvaa iän karttuessa. Niin on käynyt myös turkulaiselle Iiris Hellmanille, jonka isän synnyinkoti on Parkanon Vahojärvellä. Lautamäki on vanha sukutila, jonka menneitä sukupolvia tunnetaan 1700-luvun alkupuolelta asti. Isän kotiseutu ja talonpoikaisen suvun menneisyys kulkee Iiris Hellmanin matkassa maailmalla aina, kun hän pukee päälleen Parkanon-Kihniön kansallispuvun.

– Puvulla on ilman muuta syvä henkilökohtainen merkitys minulle. Se ei ole mikä tahansa juhlapuku, vaan osa sukuni kotiseudun perinteitä. Kun kuulin, että Parkanolla on oma kansallispuku, aloin heti ottaa selvää, mistä saisin hankituksi sellaisen, Iiris kertoo.

Haaveena itsepistelty tykkimys

Iiris Hellmanin puvun on ommellut Kihniöllä asunut Airi Riitinki. Pukukokonaisuuteen kuuluva koru on tilaustyönä valmistettu ja nahkainen vyötasku on teetetty Ikaalisten käsi- ja taideteollisuuskoulussa. Nahkainen tasku on puvun erikoinisuus, sillä taskut on Satakunnan alueen puvuissa yleensä valmistettu kankaasta.

– Oma pukuni ei ole vielä täydellinen. Suuritoinen tykkimys on haaveena, ja toivon ehtiväni tulevaisuudessa itse osallistumaan sen tekemiseen. Puku on arvokas sijoitus, mutta se on tyyliltään ajaton, ja sen arvo säilyy seuraavillekin sukupolville.

Iiris on pitänyt kansallispukuaan erilaisissa juhlatilaisuuksissa ja se on poikkeuksetta saanut huomiota osakseen. Puku on harvinainen, eivätkä edes kaikki Parkanossa asuvat sukulaiset ole sitä heti tunnistanee.

– Sain aikoinani ylioppilaslahjaksi mieleiseni Tuuterin puvun, jota käytinkin paljon. Pukuun ei kuitenkaan syntynyt mitään tunnesiteitä. Nykyinen Parkanon-Kihniön kansallispukuni tuntui alun pitäen hyvin omalta. On aina yhtä juhlaa pukea se ylleen, Iiris kehuu nykyistä kansallispukuaan.

Suvun kesäjuhlissa Vahojärvellä Iirisen puvun helmat heilahtelivat tanssin pyörteissä, ja ainakin minusta tuntui siltä, että Taavetti ja Amalia Lautamäki tuvan seinälle ripustetuissa

Mustavalkoinen kuva ei tee oikeutta Parkanon ja Kihniön naisen kansallispuvulle. Valoisassa kesäyössä Iiris Hellmanin puvun upeat värit sointuvat kauniisti ympäröivään luontoon.

valokuvissa panivat tyytyväisenä merkille tuulahduksen meneiltä vuosikymmeniltä. Vaikka lähes nykyisenlaista Parkanon kansallispukua alettiinkin valmistaa jo 1930-luvulla, istuu se hyvin nykypäivänkin juhlaan. Seuraavaksi Iiris kertoo juhlivansa poikansa Oton lakkiaisia Parkanon ja Kihniön kansallispukuun sonnustautuneena.

Parkanon ja Kihniön naisen kansallispuku on melko tyypillinen satakuntalainen puku

Parkanon ja Kihniön kansallispukua on kehitelty vuodesta 1979 alkaen. Kihniön taideteollisuusoppilaitoksen kudonna-nopettajat Irma Vestergård ja Sisko Lahdentausta ahersivat pu-vun tutkimustyön ja valmistuksen parissa 1980-luvulla.

Kansallispukuraati hyväksyi puvun 1984. Silloin kokonai-suudesta puuttuivat vielä röijy, huivi ja koru. Huivi ja koru on liitetty pukuun myöhemmin. Huivin tulee olla mustaa, val-koista tai tietyn ruudullista silkikangasta. Esiliina on vihreää silkkiä. Asuun kuuluu kirjottu ja pitsein somistettu tykkimysy ja nahkainen vyötasku.

Alus- eli hankipaita on pitkä, hihaton, pellavainen tai puo-lipellavainen paita. Sukat sidotaan poluste- eli sukkanauhuilla. Vihreän, ruskean ja punaisen sävyinen olkainhame on tukevaa villakangasta, jossa on kaksi erilaista raitaryhmää. Lyhyt val-koinen ylispaita voi näkyä tai olla näkymättä röijyn alta. Pu-kuun kuuluvat mustat solkikengät tai mustat avokkaat. Kaula-koru on hopeinen tai hopeoitu levyriipus.

Perinteinen puku ommellaan käsin

Kihniön taideteollisuusoppilaitoksessa opiskellut Airi Riitinki osallistui myös opiskeluaikoinaan puvun tutkimustyöhön ja valmistukseen. Hän kiinnostui puvusta siinä määrin, että te-ki kansallispukuun röijyn Hämeenlinnan ammattikorkeakou-lussa lopputyönään. Airi Riitinki on artemi ja käsi- ja taide-teollisuusopettaja.

Röijyyn ei ollut missään valmista kaavaa ja Airi Riitinki sai tietoa museovirastolta ja Satakunnan museosta. Kansallispu-kuneuvoston suositus esikuvaröijyksi oli Säkylän röijy. Airi Riitinki selvitti lopputyössään, miten saada entisajan kaavoituksista mahdollisimman vähin muutoksin nykyajan ihmiselle sopiva vaate.

Kansallispukuraati hyväksyi röijyn 1996. Röijy on päällyys-vaate, jonka kangas on punaista villaflorettia. Vuori valmiste-taan pellavapalttinasta. Tiukahko röijy suljetaan messinkihakasilla, jotka ommellaan pellavalangalla. Röijyn selkäosassa on napakoita körttejä eli laskoksia. Hihahalkioissa on napit ja napinlävet.

Airi Riitinki kertoo, että perinteinen puku ommellaan käsin. Ompelukoneellakin voi tehdä, mutta se ei ole silloin perin-teisesti tehty. Kaikkea ei tarvitse itse tehdä, niin kuin ei ole en-nenkään tehty. Röijyn kangas, samoin kuin esiliinakangas, on tuontitavaraa ulkomailta. Ennen vanhaan emännät ostivat vä-hillä rahoillaan pieniä paloja kauniita kankaita ja tekivät niistä esiliinoja ja tykkimyssyjä. Eli kaikki juhlapukujen osat eivät olleet kotitekoisista kankaista ommeltuja.

Lähdetiedot Parkanon ja Kihniön naisen kansallispuvun vai-heista Ylä-Satakunta-lehdestä heinäkuulta 1996.

Anna-Liisa Periaho

Autiotalo

Hankien keskellä,
etäällä toisista,
seisoo hiljainen talo.
Enää ei sen ikkunoista
loista jouluvalo.
Autiona, hylättynä
katsoo tielle päin.
Huurteisina pihakoivut
kuiskeilevat näin:
"Ennen oli pihapiiri
ah, niin täynnä elämää."
Vastaa siihen tuuliviiri:
"On mennyttä kaikki tää."
Lapset poies lentäneet
maailmaan avaraan.
Vanhukset jo jättäneet
ovat tämän maan.
Jospa kerran pihalla
viel' lapset temmeltää.
Vilja huojuu pelloilla.
"Se vast' ois elämää."
Jää talovanhus yksinään
jouluviiriin mietteissään.
Tiellä pari kulkijaa
ohi talon taivaltaa.

Keväisin on järjestetty Vahojärven leirikeskuksessa kansantanssileiri. Tanssiharjoitusten lomassa Nuorisoseuran väki keksii kaikenlaista touhua ulkona ja sisällä.

Ritva Ichtertz

"Lintu lensi oksalle lauloi niitä näitä..."

Ryhmät ovat tehneet monta esiintymismatkaa. Toukokuussa oli vuorossa Koulun Suurjuhlat Helsingissä. Finaali stadionilla.

Kukaan ei enää ihmettele viisivuotiaitaakaan "aikuisopistolaisia", ei ainakaan Parkanossa. Ensimmäiset viisikesäiset kansantanssijat ovat jo kasvaneet reippaiksi koululaisiksi ja niittäneet kunniaa sekä mainetta katselmuksissa. Uusia pieniä tanssijoita vilisee maanantaisin lukion salin liukkaalla lattialla.

Taiteen perusopetusta kansantanssissa on annettu Parkanon aikuisopistossa neljä vuotta. Opetus jakautuu valmentavaan opetukseen ja perusopetukseen iän tai "tanssi-ään" mukaan. Peruselementteinä ovat perinteiset suomalaiset laululeikit ja -tanssit, rytmiikka, kansanperinne ja esiintymistaito. Lapsi on liikkuva olento, liike auttaa lasta hahmottamana ympäristöään ja omaa kehoaan. Musiikki ja laulu vielä tehostavat oppimista, samalla tulee harjoitelluksi tärkeitä sosiaalisia taitoja: yhteistyötä, toisen huomioonottamista, toisen koskettamista lempeästi.

Kansantanssi on toistaiseksi muutamaa poikkeusta lukuunottamatta ollut tyttöjen harastus, mutta pieniä poikia on kerääntynyt ilah-

duttava määrä tänä syksynä alle kouluikäisten ryhmään. Kannustetaan vaan poikia tanssiharrastuksen pariin!

Ryhmät ovat tehneet jo monta esiintymismatkaa näiden vuosien aikana. On käyty Pispalan Sottiisissa, Lasten Kalenoissa Lappeenrannassa ja Helsingissä Koulun Suurjuhlissa. Kansantanssikatselmuksessa Ulvilassa saivat Ripakat ja Liparit stipendit sekä kunniamaininnat. Helsingissä Ripakat osallistuivat katselmukseen, ja palasivat kotiin pronssimitalit kaulassa. Tärkein ei ole kilpailu, vaan osallistuminen, palautteen saaminen, muiden ryhmien esitysten katsominen ja yhteinen tavoite.

Esiintymisiä Parkanossa on talven aikana monia, kaikkien aikuisopiston tanssiryhmien yhteisistä joulujuhlista pienimpien vierailuun vanhusten luona.

Keväisin on järjestetty kansantanssileiri Vahojärven leirikeskuksessa. Siellä tanssiharjoitusten lomassa Nuorisoseuran väki keksii kaikenlaista touhua ulkona ja sisällä. Leirin huippukohtia ovat saunominen ja uiminen vielä keväänkylmässä vedessä ja leirikaste – aina yhtä jännittävä ja kamala.

Yhteiset matkat ja esiintymiset antavat lapsille tärkeitä kokemuksia, yhdessäolemisen riemua ja mukavia muistoja. Kansantanssin harrastus ei ole pelkkää liikettä, vaan meidän omaa suomalaista perinnettämme, joka yhdenytyvässä Euroopassa on yhä tärkeämpää, jotta emme kadottaisi kansallista identiteettiämme. Kansantanssi Suomessa kehittyä ja muuntuu, niinkuin perinteen pitääkin, mutta pohjana on aina kansanomaisen lauluperinne ja liikekieli. Meillä aikuisilla on vastuu siitä, että perinne säilyy, kiitoksen saavat tietysti kaikki ne vanhemmat, jotka jaksavat kuljettaa lastaan hyvään harrastukseen!

Ritva Ichtertz

kansantanssinopettaja, Parkanon aikuisopisto

Uusparkanolainen

Olen syntynyt keskisuomalais-hämäläinen. Isäni oli Konginkankaalta ja äitini Hollolasta. Lahdessa vietin lapsuuteni ja nuoruuteni. Johtuneeko isältä saamastani perimästä – hän ei ollut paikallaan pysyvää sorttia – aikuiseksi tultuani myös minä lähdin tutustumaan maailmaan. En ollut kovin rohkea vaan ujonpuoleinen ja pienenä täysin kylästynyt hyväntahtoisten tätien päänsilittelyyn. Olinhan ollut hymyilevä, sinisilmäinen, terveen pullukka, mikä siihen aikaan oli muotia. Äidiilleni kyllä vannoin, että koskaan en muuta Suomesta vakituisesti, vaikka aiinkin tutustua Eurooppaan. No, sitten kävi niinkuin elämässä usein, löysin sopivan huumorintajuisen miehen, yhteistä kieltä ei tosin ensin löytynyt. Mutta sellainen korjaantui suhteellisen helposti, me suomalaiset naiset olemme tunnetusti oppivaisia.

Perhekin kasvoi, yksi lapsi syntyi Ranskassa, toinen Ruotsissa. Niin elämämme jatkui kolmen kulttuurin ja kielen sekamelskassa, tietysti yritimme olla niin johdonmukaisia kuin suinkin. Kunnes sattuma tai kohtalo järjesti minulle uuden työn Parkanossa.

Jo neljä vuotta on kulunut siitä, kun ensimmäisen kerran ajoin Parkanon pääkatua ja katselin kaunista, kesäistä kaupunkia. Ympyrä oli tavallaan sulkeutunut, olin tullut takaisin kotiin, minullehan koko Suomi oli koti. Ensimmäisenä talvena opettelin katujen nimiä, tutustuin siivokkiin, etsin kauneimpia paikkoja, tutustuin uudestaan synnyinmaani ja huomasin viettäväni Suomen kanssa kuherruskuukautta, joka vieläkin jatkuu. Näihin positiivisiin tunteisiin ovat eniten vaikuttaneet parkanolaiset lapset ja aikuiset, joihin minulla on ollut ilo tutustua toimiessani aikuisopistossa. Minut on vastaanotettu lämpimästi, joka paikassa olen saanut apua tarvittaessa ja asiat ovat hoituneet sujuvasti, vaikkapa verotoimistossa...

Olen löytänyt ystäviä, joista nopeasti on tullut minulle rakkaita ja tärkeitä, sekin on kuin ennalta määrättyä. Elämässä huomaa usein, että palaset lokahtelevat paikoilleen, on vain pidettävä silmät auki, että huomaa tehdä oikeita päätöksiä ja tietysti himpun verran rohkeutta toteuttaa ne. Olen onnellinen, että minun tieni johti juuri tänne.

Iloisia kansantanssijoita joulujuhlissa vuonna 1999.

Marita Peltoniemi

50 vuotta kulkukauppiaana

Parkanon keskustan tavarataloista ja pikkumyymälöistä ovat vuosien saatossa kadonneet useat nimet: emme löydä enää Korpelaa, emme Kiviniemeä, emmekä Kemppiä.

Manan majoille on vienyt kilpensä myös vanha osuuskauppa, ”kentrumi”, Janakan vaateliike, Särkisen kodinkoneliike ja monet muut. Kiertävä sekatavaran kauppiaas Hanna Laapas on pitänyt kauppakuolemien myllerryksessä pintansa: hän on kulkenut myymässä neppiä, nappia ja sukkanauhaa jo vuodesta 1951. Ja myynti on sujunut ilman neonvalojen säihkettä.

– Minkä nuorena oppii, sen vanhana taitaa, naureskelee Hanna Rantakodon palvelutalon asunnossaan.

Hannan sukujuuret ja tuttavuudet vievät Karjalaan, Hiitolan ja Kaukolan seuduille. Vuonna 1919 syntynyt siirtolainen oppi jo nuorena liikkumaan ja kantamaan tavaraa mukanaan. Lapsuutensa Hanna sanoo viettäneensä Kankaanpäässä ja Punkalaitumella; Parkanoon hän muutti vuonna 1950, ensin Jaakkolan kylän sahalle konttoristiksi, ja pian seurallisempi ammatti tuli kuvaan mukaan. Tämä kaunis- ja sitkeä nainen on nähty usein pyöriilemässä talosta taloon tai pitämässä toripäivää kirkonkylän torin kulmalla. Tiuhaan lastattu polkupyörä vei menneinä vuosina myös ympäristökuntiin.

– Pari peninkulmaa pyöräilin Jalasjärvelle saakka, mutta sanoivat että ei saisi mennä lääninrajan yli. Talvella olen kulkenut jalkaisin ja kelmalla.

Vaikka kantamukset ovat olleet painavia, liikkuva ammatti on pitänyt kauppiaan kunnon ja laskupään hyvänä; harvan 80-vuotiaan jalka nousee yhtä ketterästi kuin Hannan. Laskun summa raksauttaa maksajalle päässä laskien ilman laskukonetta ja viivakoodeja.

– Ei sitä raskautta ja niitä tunteita passaa ajatella, pitää mennä vaan.

Tavaraerät Hanna on ostanut aina ”sopivasti”. Liikkeiden jäännöseriä on löytynyt sieltä ja täältä, ennen vanhaan tuli ostetuksi paljon Korpelan myymälästä. Tästä syystä Hannaa on leikillisesti nimitetty joskus Korpelan myymäläautoksi.

– Trikootavara menee, myös sukat, käsiineet, saippua - vuosikymmenet on tarvittu samanlaista talouden pikkutavaraa. Nykyisin ihmisillä on kyllä enemmän kaikkea ja myynti on hiljaisempaa, sodan jälkeen kysyntää oli enemmän.

Kulkukauppiaalta vaaditaan paitsi fyysistä kuntoa ja laskupäätä, myös tietynlaista joustavaa luonnetta. Hanna jaksaa hymyillä valoisasti säässä kuin säässä, hän esittää tarjouksensa hienovireisellä ja kirkkaalla äänellään, hän ei tyrkytä eikä viipyile turhan päiten silloin kun asiakkaalla näyttää olevan kiirettä. Hienotunteisuus on säästänyt kulkijan isommilta haavereilta.

– Koirat, kissat ja ampieiset ovat joskus käyneet kimppuun, mutta ihmiset eivät sentään. On valittava kaupanteolle sopiva aika ja kun on tottunut tänne, niin kauppa sujuu Parkanossa. Vakiasiakkaita löytyy ja menee se vähemmälläkin, myhäilee tämä hyväntahtoinen nyytinkantaja.

Hanna Laapas on tähyillyt vuosikymmenien ajan Parkanon torielämää.

Satu Soukko

Tehtaan varjossa

”Konepaja oli suuri, likainen huone, täynnä koneita. Täynnä viuhuvia remmejä, jotka aluksi hirveästi pelottivat häntä. Mutta hän puri hampaansa yhteen ja teki reippaasti kaiken, mitä käskettiin. Hänen isänsä oli kyennyt olemaan täällä, siksi hän oli hänenkin kyettävä. Hänen oli nyt selvitettävä ne asiat, jotka isältä jäivät.”

Näillä sanoin Toivo Pekkanen kuvaa Samuel Oinon tunteuksia romaanissaan *Tehtaan varjossa* (1932).

Konepaja Parkanoon

Myös monet parkanolaiset löysivät itsestään samanlaisia tunteuksia Konepaja Mekes Oy:n tultua suurimmaksi työllisyyden antajaksi 1960-luvulla.

Siiri Vuorela muistelee Parkanon Joulu-lehdessä 1983 Mekes Oy:n tuloa Parkanoon. Helsingissä oli perustettu Mekes Oy, jolle etsittiin tehtaan paikkaa Suomesta. Loppukilpailuun selvisivät naapurukset Kankaanpää ja Parkano. Parkano kuitenkin veti pitemmän korren ja voitti kovan kilpajuoksun.

Sijaintipaikaksi tehtaalte valittiin kunnan maatalan maat kunnalliskodin ympäriltä sekä osia naapuritalojen mailta. Kunta oli omistanut kunnalliskodin ympärillä niin kutsutulla Vatusen mäellä maatalan, jossa oli noin 30 hehtaaria viljelysmaata.

Siiri Vuorela mainitsee, että tilan lakkauttamista oli pohdittu jo vuosia ennen Mekeksen tuloa, ja nyt sitten alkoivat käytännön toimet. Ensiksi pidettiin karjahuutokauppa, jossa myytiin yli 30 eläintä sekä koneet ym. työkalut. Vuorela kertoo myös, että maatalan henkilökunta sanottiin irti. He saivat töitä tulevalta tehtaalta.

Seuraava vaihe oli, että rakennusmestarit työntekijäporukoineen tulivat koneiden kanssa. Ei ollut minkäänlaista tietä eikä koneille muuta paikkaa kuin kunnalliskodin ja maatalan pihamaat. Metsään tulevalle tehtaalte katsottiin lyhin tie halkoliiterin ja maatalan asuntolan välistä. Ja tätä tietä varten ruvettiin kaatamaan puita metsästä.

Vuorela itse on ilmeisesti ollut mukana tehtaan rakennusvaiheessa, koska hän kuvaa seuraavanlaisesti:

”Kerran menimme työporukoiden ja kunnalliskodin asukkaiden kanssa ehkä nykyisin Rauma-Repolan konepajan konttorirakennuksen paikoille, teimme nuotion, keitimme kahvit ja perustimme oman Mekeksemme. Sanoimme hyvästi ihanille marja- ja sienimaille, hiihtoladuille jopa lammashaallekin.”

Siiri Vuorela kertoo kunnalliskodin väen seuranneen hyvin mielenkiintoisena rakennustouhuja. Avustettiin puolin ja toisin, paperilla ja ilman. Kahvituspaikalle nousi aikanaan pieni rakennus, johon otettiin jopa konttoristikin, rouva Nurmi.

Tehdas valmistui niin, että sen toiminta pääsi alkamaan marraskuussa 1963. Vuorela huomauttaa, että Mekes Oy:n tulo on ollut edelläkävijänä Rauma-Repolan Konepajalle. Ja on se tietenkin ollut myös eduksi Parkanon kaupungin kehitykselle.

Parkanon konepajan historia lyhyesti

1962 Mekes Oy perustettiin. Pääkonttori Helsingissä ja tehtaasat Parkanossa, Haapavedellä ja Nivalassa. Ulkomaanmarkkinointia varten perustettiin konttorit myös Tukholmaan, Ruotsiin ja Chicagoon USA:han.

Toiminta oli tappiollista, ainoastaan Parkanon tehdas säilyi elinkelpoisena.

1967 Parkano Oy (ensimmäisen kerran) aloitti toimintansa. Toiminta jakaantui kolmeen tuotantolinjaan: konepajaan, LVI-yksikköön ja takomo-karkaisimoon.

1973 silloinen Rauma-Repola Oy osti Parkano Oy:n osakekannan. Yhtiö fuusioitiin lopullisesti Rauma-Repolaan vuonna **1976**, syntyi **Rauma-Repolan Oy Parkanon konepaja**.

1990 Parkanon konepaja jaettiin kahdeksi eri yksiköksi:

- prosessikoneosastosta muodostettiin Rauma Repola Oy Parkano Engineering, joka myöhemmin myytiin ulkopuolisille.
- tuotanto-osasto ja hammaspyöräliiketoiminta jatkoivat toimintaa (toisen kerran) **Parkano Oy:nä**.

1994 syyskuussa Nordberg-Lokomo Oy osti Parkano Oy:n. Nimeksi tuli **Nordberg-Lokomo Oy Parkanon tehtaasat**.

2000 1.1. konepaja jaettiin jälleen kerran kahtia:

- **Santasalo Engineering Oy**, raskaat teräsrakenteet ja koneistustyöt
- **Santasalo Gears Oy**, voimansiirtokomponentit.

Syynä nimenmuutoksille on ollut kulloisenkin omistajakonsernin tarve järjestellä tuotantolaitosten suuntautuminen ajan vaatimien tarpeiden mukaisesti.

Taustatietoa omistussuhteista:

Rauma-Repola Oy ja Yhtyneet Paperitehtaasat Oy fuusioituivat 1.1.1991 Repola Oy:ksi.

Repola Oy käsitti alakonsernit: Yhtyneet Paperitehtaasat Oy, Rauma Oy ja Rosenlew Oy

Repola Oy ja Kymmene Oy fuusioituivat 1.5.1996 UPM Kymmene Oy:ksi.

Rauma Oy:stä tuli pörssi-yhtiö.

Rauma Oyj ja Valmet Oyj fuusioituivat 1.6.1999 Metso Oyj:ksi.

Nykyiseen METSO-konserniin kuuluu

- kuitu- ja paperiteknologia
- automaatio- ja säätöteknologia
- koneteknologia (jossa Parkano on mukana)

Parkanon konepaja työllistää tällä hetkellä noin 210 henkeä.

Aino Rimpä

Impi Pentti

Muistoja talvisodan ajalta 1940

Tänä vuonna on kulunut tasan 60 vuotta talvisodan päättymisestä. Myös minulle tämä vuosi on merkkivuosi, sillä 60 vuotta sitten tammikuun 4. päivänä 1940 kello 02.00 yöllä saapui evakkojuna Hiitolasta Karjalan kannakselta Parkanon asemalle.

Lähtö oli tapahtunut tammikuun 2. päivän iltana. Meille oli tuotu kotiin määräys olla illalla rautatieasemalla evakuoitua varten. Mukaan sai ottaa vain sen, mitä käsissään voi kantaa mukana neljän matkavuorokauden ruoan.

Hiitolan asemalla meidät lastattiin tavaravaunuihin, ”mul-livaunuihin”, joilla sotilaita oli kuljetettu rintamalle. Vaunuis-

sa oli laverit molemmissa päissä kahdessa kerroksessa. Kes-kellä vaunua oli kamiina, joka antoi lämpöä. Sen päällä naiset keittivät kahvia ja teeveettä. Meitä oli samassa vaunussa van-huksia, lapsia ja aikuisia, suurin osa naisia lapsineen. Muista yhden mummon itkeneen ja kyselleen, että ”mihin myö nyt jouvutaan”.

Eipä siitä määränpäästä selvää tietoa ollut. Jostain lännestä Parkano kartan mukaan löytyy. Valoa saimme öljylyhdyistä. Koko ajan oli hämärää, koska lyhtyjä oli vain vähän. Onneksi matkalla ei jouduttu pommitusten kohteeksi. Muutaman ker-ran juna pysähtyi asemilla. Saimme lisää puita ja vettä. Lotat toivat maitoa lapsille.

Parkanon asemalla alkoi vaunujen tyhjennys. Meitä oli vastassa isäntiä hevosineen. Vanhukset, lapset ja matkatavarat pakattiin rekiin. Aikuiset lähtivät kävellen kohti kirkonkylää. Kävelymatka oli ankea. Ei ollut valonpilkahdusta pimeässä yössä. Silloin oli pakollinen pimennys koko maassa.

Meidät sijoitettiin aluksi kirkon vieressä olevalle rukous-huoneelle, joka sijaitsi nykyisen seurakuntakeskuksen paikal-la. Siellä oli vastassa sotilaspoikia auttamassa vanhuksia ja kantamassa tavaroita. Lotat olivat keittäneet puurot ja teet val-miiksi. Oli valoa ja lämpöä viluisille matkalaisille. Rukous-huoneella lepäsimme aamupäivän.

Samana aamuna äitini Anna Nieminen lähetti minut ap-teekkiin ostamaan särkylääkettä. Apteekkari Blomqvist tuli kysymään, mitä vailla olin. Samalla hän alkoi kysellä, mistä olin tullut. Parkano oli siihen aikaan hiljainen kylä. Taisi ap-teekkari tuntea kylän väen, kun tunnisti minut vieraaksi. Kun kerroin tulevani Hiitolasta, hän kysyi, tunsinko sieltä apteek-karin, lääkärin ja asemapäällikön, jotka olivat hänen ystäviään, joiden luona hän oli käynytkin Hiitolassa. Muistan, kun ap-teekkari antoi minulle peltisen Tanskan kuninkaan rintapastil-li-rasian ja sanoi, että siltä varalta, jos matkalla yskä yllättää.

Päivällä osa meistä lastattiin kuorma-auton lavalle, joka vei meidät seuraavaan etappiin Kuivasjärven koululle. Majoi-tuimme isoon luokkahuoneeseen. Muistan sen ensimmäisen il-lan koululla niin kauan kuin elän. Vieläkin tulee itku silmään sitä muistellessa.

Meitä tuli tapaamaan Ollilan Aino-emäntä miniänsä Au-nen kanssa. He toivat pussillisen perunoita, palan sianlihaa ja lapsille kannulla maitoa. Emäntä sanoi, että keittääkää poru-kalle keittoa. Näin meidät toivotettiin tervetulleeksi kyläyh-teisöön.

Ranta-Kuivasen Niilo-isäntä oli yhdysmiehenä majoitta-massa siirtolaisia. Seuraavana päivänä alkoi muutto taloihin. Äitini, tätini mies Toivo Salo ja minä saimme jäädä koululle opettajan, rouva Hauturin yläkerran huoneisiin. Hän itse asui omakotitalossa.

Pikku tapahtumia Kuivasjärven ajalta

Joskus elämä saattaa yllättää. Kun lähdimme kotoa, äiti sa-noi, että otetaan radio mukaan. Saadaan kuunnella uutisia. Niin siinä kävi, että meidän mukanamme raahaama radio oli-kin tyhjän panttina, koska Kuivasjärvellä ei vielä ollut sähköä siihen aikaan. No, kuultiinhan niitä uutisia Ranta-Kuivasen patteriradiosta.

Parkanon rautatieasema.

Parkanon kirkko, kellotapuli ja vanha rukoushuone, 1. sijoituspaiikka.

"Evakkotyttö lämmittelemässä". Vanhan Kuivasen yli 100-vuotias takka ja Impi Nieminen helmikuussa 1940.

Sirkka Paukkunen vas., Impi Nieminen ja Irja Niemi, Ollilan talon tytär.

Kuivasjärvellä helmikuussa 1940 Anna Nieminen ja Impi Nieminen.

Aika kului nopeasti ja talven kuluessa tutustuimme monen talon väkeen. Ollilassa kävin usein, siellä kun oli samanikäisiä tyttöjä. Heidän pirtissään paloi takkavalkea ja siinä sai lämmittellä kohmeisia käsiään. Hiitolassa en muista takkoja nähneeni. Vanhan Kuivasen pirtissä oli yli sata vuotta vanha takka, jonka lämmössä äitini otti minusta valokuvankin. "Evakoille" järjestettiin myös Vatajan koululla ompelukurssit. Kaupasta sai jotain puuvillakangasta "essutyykiä", josta ompelin kesämekon.

Iltaisin haimme kaupalta postia. Sen toi postinkantaja kirkonkylästä. Kirjeet ja kortit olivat ainoa yhdysside muualla olevien omaisten kanssa. Kenttäposti välitti rintaman ja kotiseudun postia. Oli siinä monta tuskaista odotuksen hetkeä, ellei kirjettä kuulunut.

Joskus täytyi lähteä asioimaan kirkonkylälle. Matkaa keskustaan oli parikymmentä kilometriä. Muuta kulkuvälinettä ei ollut kuin meijeriauto. Sinne vaan lavalle maitotonkkien päälle istumaan. Vaatetta piti pukea päälle ja vilttiä niskaan, ettei ihan jäädytty. Pakkastakin oli talven aikana 20 - 30 astetta.

Paukkusen perhe oli sijoitettu Ranta-Kuivaselle. Heidän tyttärensä Sirkka pyysi minua saunakaverikseen savusaunaan. Saimme makoisat lölyt, mutta saunasta pois tultuamme kum-

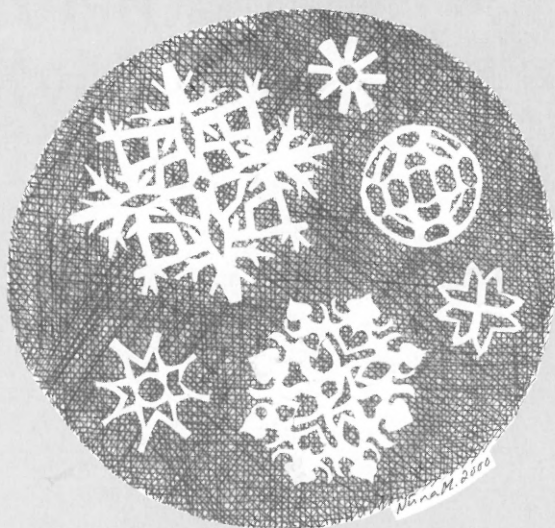
mankin kasvot olivat noessa ja taisi sitä nokea olla vähän muuallakin.

Talvisodan aikana savukkeet olivat jo lopussa kaupoista. Jostain oli levinnyt huhu, että Kihniön puolella Kankarin kyläkaupassa niitä olisi. Niinpä meitä pari tyttöä lähti potkukelkkaretkelle. Saimme ostaa muutaman laatikon Kultaleima-savukkeita, joista Toivo-setäni sai puolet ja toinen puoli lähetettiin isälleni. Oli siinä ulkoilua kerrakseen kovalla pakkasella. Matkaa oli melkoisesti.

Kun rauha tuli maaliskuun 13. päivä 1940 ja isä tuli sodasta, muutimme Parkanon aseman lähelle Jalmari Halmelan taloon.

Jatkosodan aikana osa Hiitolan väestöstä palasi takaisin Karjalaan, osa jäi Parkanoon. Sodan päätyttyä Hiitolan väkeä siirrettiin asumaan myös Porin ja Vaasan ympäristöön. Parkanoon tuli Kaukolan väestöä.

Hyvin ovat parkanolaiset suhtautuneet siirtolaisiin. Muistelen usein vanhoja ystäviä. Täällä on ollut hyvä asua. Keväisin vaan on ikävä vanhaa synnyinseutua, sen sinisenä merenä kukkivia sinivuokkolehtoja, kultaisina hohtavia kulleroniittyjä ja kaiken kruununa ihania kangasvuokkoja. Näiden vuosikymmenien aikana Parkanosta on kuitenkin tullut rakas kotipaikka. Ehkä me siirtolaisetkin olemme voineet antaa jotain parkanolaisille.

Sirpa Viljamaa

Lumen lumo

*Joskus lumi on auringossa välkkyvää
kirkkauttaan sokaisevaa valkohohdetta,
yhdessä kiteessä sateenkaaren
kaikki värit.*

*Joskus lumi on pakkasaamun
hämärässä hitaina höytyinä
alas leijuvia läpikuultavia
pienen pieniä lastuja.*

*Joskus lumi on raskaasti kahlaavaa
itkevän tihkuvaa jäämurskaa,
esteistä sohjoa.*

*Joskus lumi on määrätietoisen
voimakas liike, lyhyitä viskiovia
viivoja, pyryä.*

*Jouluaaton lumi on
joulu-ukon pieksuista
kynnykselle piirtyneet
nihkoiset urat,
jouluaamuun jo kuivunut
epätodellinen satu.*

*Tämän kertomuksen on laatinut suomenhevostamma Peijooni
Parkanon Vahojärveltä*

Möykkyperältä Senaatintorille

Meikäpolle suuntasi menneen suven alkajaisiksi pääkaupunkiin katsastamaan vähän isompaa meininkiä kuin mihin on täällä kotopuolella totuttu. Uskallustahan se kysyy, kun lähtee täältä mettäperältä Helsingin hulinoihin. Paljon on emännän kanssa reissattu, muttei olla koskaan aikaisemmin sellaisen väenpaljouden sekaan uskallettu. Onpahan nyt sitten, mistä kertoa jälkeläisille. Monenmoista kerrottavaa riittää muutenkin, mutta Mannerheimintien ruuhkaliikenteessä käyskentely on kyllä vertaansa vailla oleva kokemus tällaiselle maalaispollelle.

Hevosihmiset tykkäävät näyttäytyä aina silloin tällöin kaupunkilaisille ja ottavat tietty meidän karvaturvatkin mukaan näyttille suureen hevosparaatiin. Tarkoitus on osoittaa, että meistä kopukoista on moneksi. Meistä löytyy raviradoilla kiihtäviä juoksijoita, näyttäviä kouluratsastushevosia, korskeita esteratsuja, palleroisia ja hellyttäviä pikkuponeja, uljaita vauuhevosia, väkivahvoja työhevosia sekä osaavia ja uskollisia harrastehevosia.

Rotuvalikoimakin on laaja tätä nykyä. Itse edustan rodulta jalompaa eli kotoista suomenhevostantaa. Emäntä on niin sanottu suomenhevosfanaatikko ja pitää tärkeänä, että sanomaa kotimaisen rodun ylivermaisesta kestävydestä ja monipuolisuudesta levitetään laajemminkin. Ja totta vieköön, onhan meissä suomenhevosissa raameja, mitä esitellä! Niinhän se emäntä sitten aatteensa huumassa taas kerran pakkasi meikäläisen traileriin, ja pitkä ja ikimuistoinen matka kotikylältä suureen maailmaan oli toteutumassa.

Perille päästyämme emäntä häipyi kiireellä jonnekin jättäen minut hevosenhoitajan ja isännän hoteisiin. Oitis haistoin pläntin vihreää ruohoa ja hoitaja riimunnarun jatkeena ryntäsin sitä ahmimaan. Muitakin lajitovereita oli jo paikalla, ja näin heti pari tuttuakin. Ypäjän valmennusleirillä tutuksi tulleet Pikku-Topias ja Tosi-Viksu löysivät pian samalle ruohomättäälle. Ihmettelimme vielä kaikki siinä vaiheessa, että missä se paljon puhuttu Helsingin humu oikein on? Ei sitä kauan tarvinnut ihmetellä. Pian alkoi tapahtua.

Valkohapsinen ja suttunaamainen ratsastaja kapusi selkääni. Toivuttuani ensijärkytyksestä tajusin, että selässäni istuva takkutukkainen blondi oli emäntä, joka oli ehtinyt poissa ollessaan muuttua ihan oikean mettäläisen näköiseksi. Me suomenhevoset ratsastajineen ja ohjastajineen kuuluimme tietty historiallisen paraatin talonpoikaiseen ja kansallisromanttiseen osastoon. Emännän ja kuuden muun ratsastajan roolihaamot olivat Aleksis Kiven Seitsemästä veljeksestä. Vaikkei veljeksillä oikeasti ollutkaan kuin yksi hevonen, Valko nimeltään, oli kaikille annettu hevosparaatia varten omat suomenhevoset. Valkokin oli tietysti mukana kärryhevosena ohjastajanaan itseoikeutetusti veljeksistä vanhin, Juhani. Veljessarja sai paljon tiedotusvälineiden huomiota osakseen. Kymppiutisten ke-

Ihminen ja hevonen ovat kulkeneet yhdessä yli 5000 vuoden ajan. Tamma Peijooni matkasi emäntänsä kanssa uuden vuosituhannen alkajaisiksi Hevoson Viikon paraatiin Helsinkiin. Kuva Jaakko Lautamäki.

vennyksessä esiteltiin jokainen Jukolan veljeksistä erikseen ja viisasta, sanavalmista Eeroa jopa haastateltiin.

Menisi paljon aikaa ja paperia, jos alkaisin kuvailla kaikkia paraatin hevosia. Enkä siinä kiireessä ja ihmetellessä ehtinyt kaikkia näkemäänsäkään. Toista sataa hevosta kuitenkin ryhmityi kulkueeseen ja paraati eteni halki Helsingin keskustan Mannerheimintietä ja Esplanadia pitkin ensin Kauppatorille ja Senaatintorille. Seitsemän veljeksien edellä ratsastivat Härmän Häjyt ja takanamme ryhdikkäinä Uudenmaan Eskadroona Marsalkka Mannerheimin johdolla.

Esi-isämme ovat matkanneet suomalaisten mukana vuosisatoja kulkuvälineenä sekä raivaajien, talonpoikien ja metsämiesten apuna. Eikä vähäinen ollut alkuperäisrodun merkitys viime sotien taistelukentilläkään. Oman suomenhevossukuni historian tunnen vuosisadan alusta. Polveudun tammasuvusta, jonka jokainen tamma alenevassa polvessa on kantakirjattu suomenhevosrekisteriin.

Kaikki helsinkiläiset olivat tulleet seuraamaan paraattia ja koko pääkaupunki oli yhtä hymyä. Ainakin siltä se meistä tuntui. Hymyileviä ihmisiä oli katujen varret mustanaan. Senaatintorilla oli soittoakunna ja kunniavieraita ministeri Hemilästä lähtien. Me hevoset seisoiimme rauhallisina koko ajan kaiken hälinän ja ”sekasorron” keskellä ja rohkeimmat yleisöstä us-

kaltautuivat tekemään lähempää tuttavuutta kanssamme. Jos totta puhutaan, välillä olisi tehnyt mieli vähän irrotella. Täyspäisenä hevosena ymmärsin kuitenkin tilanteen realiteetit. Irtoittoiin ei ollut mahdollisuutta niissä olosuhteissa. Tarkoitin, että yhden hermojen pettäessä paniikki olisi levinnyt kulovalkean tavoin kaikkiin kopukoihin ja täydellinen katastrofi olisi ollut valmis. Luulen, että muutkin polletoverit ymmärsivät vastuunsa ja paraati sujui mallikelpoisesti mennessä tullen. Edes ohikolistavat raitiovaunut eivät saaneet meitä tolaltaan, vaikka niitä vähän kummeksuimmekin alkuunsa.

Hummani hei puhalsivat torvisoittajat ja lähettivät meidät kotimatalle onnistuneen paraatin päätteeksi. Liikenteen vilskkeestä päästyämme hölläsivät ratsastajat ohjista sen verran, että karautimme porukalla suurimmat paineet ulos. Hiekkakenttä pöllysi ja tanner tömisi, kun mahanalustat täynnä kaviota laukkasimme ympäri ratsastusstadionia. Ratsastajat ja paraatin järjestäjät hihkuivat jännityksen pihalle ja palkitsivat meidät jokaisen omalla porkkanapussilla.

Mahtava reissu, mutta parasta oli sittenkin kotiinpaluu. Laitumella odottaneet tallikaverit hirttahtivat tervehdyksen laukatessani illan koitteessa vihreälle rantaniitylle rankan matkanteon jälkeen. Tämän jutun yhteydessä en voi väittää, että ruoho olisi ollut vihreämpää aidan toisella puolella.

Taisto Nummi

Käenkoskella tanssit jatkuvat loppuvuoden

– Kesäkausi täytti odotukset siinä määrin, että päätin jatkaa tansseja talvikaudella. Alkuperäisiin suunnitelmiin tämä ei kuulunut, sanoo Ari Tuomisto, uusitun Käenkoski-keskuksen tanssien vetäjä.

Niinpä 30.9. päättynen kesäkauden lisäksi tanssin ystävät saavat viettää rattoisia iltoja Käenkoskella koko loppuvuoden huippusolistien parissa.

Yleisön suosikeista Käenkoskella on jo syksyn kuluessa nähty mm. Arja Koriseva 3. marraskuuta. 18.11. oli vuorossa Marita Taavitsainen, ja 9.12. A. Aallon rytmiorkesteri.

Väkeä kuljetetaan tansseihin paitsi pikkubusseilla Parkanon keskustasta myös linja-autoilla Kauhajoelta ja Kurikasta. – Kuljetuksia Tampereeltakin suunnitellaan, Tuomisto huomauttaa.

Näiden tanssi-iltojen lisäksi Käenkoskella pidetään itseinäisyyspäivän juhlatanssit, joissa soittavat Souvarit, sekä joulu-konsertti, jossa laulavat Pasi Kaunisto ja Rainer Friman.

Tanssi-iltojen yhteydessä tai tarkemmin sanottuna juuri ennen niitä vietetään Käenkoskella yritysten pikkujouluja, joita on jo varattu.

Tuomisto takaa, ettei vilu pääse yllättämään kovimmillaan pakkasilla Käenkoskella.

Käenkosken markkinointia parantaa todennäköisesti tämän vuoden puolella valmistuva komea sauna. Tuomisto toteaa, että saunan valmistumisen jälkeen voidaan yrityksille ja yhteisölle myydä kokonaisia Käenkoski-paketteja.

Käenkosken tansseja vetävä Ari Tuomisto on tyytyväinen kesäkauteen. Tansseja jatketaan vuoden loppuun ja ensi vuonna kausi aloitetaan jo pääsiäisenä.

Uusittu Käenkoski avattiin juhannuksena.

Eväät mitä parhaimmat

Ennen kuin Tuomisto ryhtyi vastaamaan Käenkoski-keskuksen ohjelmatuotannosta, hän joutui jättämään vakituisen pitkäaikaisen työnsä Tammelan palveluksessa. Ainakaan vielä hän ei ole tullut katumapäälle.

– Kun pohdin silloin suomalaista tanssikulttuuria, niin tulin vakuuttuneeksi siitä, että näillä eväillä paikasta täytyy tulla menestys. Uusittu Käenkoski on todella upea luomus ja puu-paneelisisustus luo sille kodikkaan tunnelman.

– Monet ovat ihmetelleet, että kaikki tämä komeus on aikaansaatu talkoilla!

Tuomiston mielestä sillä seikalla, että talo on tehty talkoilin, on pitkässä juoksussa entistä suurempi merkitys.

– Ja itse paikkahan on luonnonkaunis ja sijainti täällä Parkanossa kolmostien ja valtatie 23:n varressa on hyvin keskeinen, hän lisää.

– Pohjatyo on nyt tehty ja väki on löytänyt Käenkosken vähintäänkin odotetulla tavalla. Toki talvikausi vaatii oman väkensä.

Väki pääosin muualta

Tuomisto kertoo, että kesän aikana yleisö koostui pääosin muista kuin parkanolaisista. – Mitä pidemmälle kuitenkin mentiin kesässä, sitä enemmän myös parkanolaisia tuli mukaan.

Tuomisto arvioi, että menneen kesän Käenkosken yleisö käsitti muita kuin parkanolaisia noin 70 prosenttia.

Yksi seuraamus Käenkosken tanssi-illoista on ollut se, että yksi ja toinen parkanolainen on havainnut tanssitaitonsa puutteellisuuden. Niinpä kansalaisopiston Käenkoskella pitämiin tanssikursseihin – 'Tanssitaloon' – on osallistunut puolisen sataa henkeä.

Ja mitä kaikkia elämyksiä ja iloa nämä tanssi-illat ovat tuoneetkaan parkanolaisten arkeen, sitä voi vain kuvitella. Omalta osaltaan kokemukset ovat varmasti vapauttaneet parkanolai-

*Käenkoski-
keskus
on komea
niin ulkoa
kuin
sisältäkin.*

sia satakuntalaisesta jäyhyydestä. Näin on ainakin tapahtunut Käenkoskella erilaisissa tehtävissä olevien henkilöitten keskuudessa:

– Olemme saaneet kiitosta siitä, että ihmiset ovat täällä avoimia ja juttelevat kaikkien kanssa. Ihmissuhdetyötähän tämä pohjimmiltaan onkin, Tuomisto päättelee.

Yleisö käyttäytynyt hienosti

Niin esiintyjät kuin tanssiväikikin ovat kiitelleet paikkaa myös siitä, että yleisö on käyttäytynyt hienosti.

– Ehkä se tämän paikan uutuus ja komeuskin ovat vaikuttaneet siihen, ettei järjestyshäiriöitä ole esiintynyt.

Esiintyjät on myös otettu Tuomiston mukaan tosi hienosti vastaan.

– Rainer Friman sanoi, ettei hän ole missään tavannut näin mahtavaa yleisöä. Paula Koivuniemi oli haltioissaan saamastaan vastaanotosta, Tuomisto mainitsee.

Uusia ideoita kaivataan

– Uutta ideointia tässä tietysti koko ajan tarvitaan, jotta paikasta saataisiin kaikki hyöty. Kaikki uudet ideat - hulluiltaakin kuulostavat - otetaan kiitollisuudella vastaan.

– Itse olen pohtinut, että tanssi-iltojen lomassa voisivat parkanolaiset yritykset esitellä tuotteitaan. Mielessä on kangastellut myös mm. rullaluisteludisco.

Tuomisto toteaa tyydytyksellä, että yhteistyö Pestin suuntaan toimii hyvin ja sitä kehitetään edelleen. Kesän markkinointia on omiaan helpottamaan se, että kesällä aloitetaan Käenkoskella kanoottiretket. Suunnitteilla on myös patikkapolku Käenkoskelta Metsämuseolle.

Tulevaa kesääkin varten on Tuomistolla jo ainakin sikäli selvät pasmat, että kausi käynnistyy jo pääsiäisenä, jolloin yleisöä tulee viihdyttämään Antti Huovila.

Laina jäänee alle miljoonan

Käenkoski-keskuksen omistavan Parkanon Urheilijat ry:n puheenjohtaja Heikki Mettomäki kertoo, että talkootunteja kertyi ensimmäisen vaiheen jälkeen 12 000. Niitä tulee vielä hänen arvionsa mukaan 3–4 000, kun sauna ja ympäristötyöt saadaan valmiiksi.

Talkootyön ansiosta hankkeesta koituvaa velkataakkaa on olennaisesti pienentynyt.

Kustannukset lähentelevät Mettomäen mukaan neljää miljoonaa markkaa. – Tavoite on, että ne jäävätkin alle neljän miljoonan, hän tarkentaa.

5b-tavoiteohjelmasta hanke sai avustusta 1 270 000 markkaa. Kaupungin panostus on 0,5 milj.mk. Parkanolaiselta yrittäjäkunnalta odotettiin saatavan 400 000 markkaa. Mettomäki on iloinen, että tämä tavoite saavutettiin jo keväällä.

– Tavoite on, että lainanotto jäisi alle miljoonaan markkaan. Uskon, että siihen päästään, Mettomäki toteaa.

Silmäys Parkanon asioihin liki seitsemän vuosikymmenen taakse

"Parkanon Sanomat ovat uskaltaneet lähettää ensimmäisen näytenumeronsa Teille siinä toivossa, että saisimme kunnian lukea Teidätkin lukija- ja avustajakuntamme joukkoon. Lehtemme ei ole vielä se miksi se toimituksellisesti ja sisältönsä puolesta tulee muodostumaan, vaan on se näyte siitä, että lehtipuuha on vireillä."

– Tällä nimellä ja näillä avaussanoilla jo jonkin aikaa keskustelujen tasolla ollut paikallislehtiä vihdoin pääsi toteutuksen asteelle. Näytenumero näki päivänvalon toukokuun 20. päivänä 1933, jolloin Suomen talous näytti voimakkaita elpymisen merkkejä raskaitten pulavuosien jälkeen. Lehden historiaa on selvitelty muissa yhteyksissä, mm. toimittaja Ala-Karvian kirjasessa ”Joka tuvan tuttu”.

Ensimmäisen numeron sisältöä

Paikkakunnan julkikkia on haastateltu heti etusivulla. Kunnankirjuri A. Kaukon mukaan kunnan laajuuden vuoksi tarvittaisiin sellainen lehti, jonka jokainen jaksaisi tilata ja jossa voitaisiin ilmoittaa halvalla kaikista asioista. Autoilija A. Moisio (oikeastaan linja-autoliikennöitsijä) lisäsi, että ”Kyllä me kaikki automiehet kohdaltamme olemme asiassa mukana, tilaamme ja avustamme. Antaa yrityksen luistaa vaan.”

Etusivulle oli sovitettu kaksi isoa paikallisen pankin ilmoitusta (ne olivat silloin auki vain klo 14:ään asti) sekä näyttävä

Rahojen tallettaminen pankkiin
ei tuota äkkiä suuria voittoja, kuten lukeyrityksistä hyvinä aikoina
voi saada, mutta se on
varmin tapa kartuttaa omaisuuttaan
säännöllisesti ja ilman huolta, niin hyvinä kuin huonoinkin aikoina.
TALLETA SÄÄSTÖSI VAKAVARAISEEN SUURPANKKIIN.
JOKA PARHAITEN KESTÄÄ HUONOTHIN AJAT.

KANSALLIS-OSARE-PANKKI
Parkanon konttori avoinna klo 10-14.

Hengen juhlanan.

Perhe- ja Kiehuksen kunnallinen ja seurakunnallinen uutis- ja ilmoituslehti.

No 1 - 1933	TOIMITUSKUNTA: J. A. VATAJA, A. KATKO, J. F. KÄRMÄKÄI, L. OKSA, E. LEPPÄNEN, L. KUANSUU, K. V. KIHU.	Lauantain keskäkuun 3 päivä
-------------	---	-----------------------------

Rahojen tallettaminen pankkiin

ei muuta takkia muuta vakuutusta, kuten eläkevakuutusta myöskin silloin jos, laadun, muuta se on

varmin tapa kartuttaa omaisuuttaan

siis tallettämällä ja muun lailla, niin hyönteä kuin luonnollinen ohjeita.

TALLETTA SÄÄSTÖOHJAAKAAVAARAAKSEN SUULPANKKIIN
JOKA PARHAITEN KESTÄÄ HUONOTIN AJAT

Parkanon Säästöpankki

Parkanon Säästöpankki
rahojen talletuspaikka.

Avoimia 9-14

KANSALLIS-OSARE-PANKKI

Parkanon konttori avoimia klo 10-14.

Matkalle lähtiessä.

[illegible]

Hengen juhlanä.

[illegible]

Varatuomari
Olavi Seikku
ajan asioiden kaikissa oikeuksissa ja
toimittain kaikilla lakialueella kuuluvissa
tehtävissä.
Tavotteissaan varminniä tiistaisin ja
perjantaisin. Puh. 51.

HUUTO KUULUU
ymnäri seutun, etä
UUSI TAMPEREEN PUKIMO O.Y.
Itämenkatu 24
Ensimmäisen Apteekin vieressä... Kauppatorin varrella
ja
HÄMEEN PUKIMO
Hämeenkatu 12
myyvät halvimmalla
naisten kavat, leeningit
miesten puvut, paittoot

kahden tamperelaispukimon yhteinen ilmoitus. Ne ilmoittivat myyvänsä ”halvimmalla naisten kapat, leningit, miesten puvut ja palttoot”. Mikähän se naisten kappia oikein mahtaa olla. Nuoremmille sana on varmaan outo, kuin valssi menneiltä ajoilta.

”Kaurankylvö on seudullamme melkein päättynyt. Ilmat ovat kylvöaikana olleet suotuisat, mutta kylmät yöt ja kuivuus tuntuu aika lailla hidastuttavan siemenen itämistä.” Heti perään kerrotaan, että ”viljelysneuvojaksi, jonka palkan valtio maksaa, ehdotettiin ent. maamiehen neuvojaa A. Sipilää”.

”Tulipalo Parkanossa” -otsikon alla kerrottiin pienviljelijä Teemu Saarelan saunan palosta ja mainittiin sen olevan jo kolmas tulipalo Kuivasjärven kylässä samana keväänä. Uutinen kertoo lisäksi närkästyneenä, että ”palon parhailleen vallitessa oli ohi kulkenut kaksi kulkuria viitsimättä edes päätään kääntää palavaan rakennukseen, vaikka sauna oli aivan maantien laidassa”.

Toisella sivulla on tärkeä uutinen VPK:n perustamisesta Parkanoon. Sen sanotaan harjoittelevan parhaillaan. Ehkäpä juuri moottoriruiskun käyttöä, koska sellaisenkin hankkimisesta uutinen tietää kertoa. Palopäällikköinä olivat kasööri F.E Wirzäen ja monttööri T. Toivonen.

Samalla sivulla on palstan verran kunnanvaltuuston kokouksuutisia. Kovesjoen rautatiepysäkin siirtämistä Taskulamin vaiheille koskevaa anomusta päätettiin jatkaa, jotta saataisiin paikalle edes lastauspaikka. Kunnanverot päätettiin tästä

Parooni Wreden täyttäessä 80 vuotta.

»Joka tahtoo teistä suurin olla, hän olkoon kaikkein palvelija».

Kautta maan tunnettu itsenäisyysmiehen parooni vapaaherra G. Wrede, jota yleisesti kutsutaan »Parkanon parooniksi», täytti huhtik. 13 p:nä 80 vuotta. Hän on tunnetuimpia itsenäisyysmiehiä maassamme. Toukokuun 16 p:n juhlaissuokissa Helsingissä muisti sotamarsalkka G. G. Mannerheimkin häntä kääntäen puheillaan. Lottien ja suojeluskunnan hänen kunniaksensa järjestämässä juhlassa piti maanvilj. J. A. Vataja seuraavan muistokautiin puheen, jonka ikuistamiseksi julkaisimme lehdesämme.

Puhe,

jonka m. J. A. Vataja, piti Lottien ja S.-kuntalaisten järjestämässä juhlassa 13. 4. 33 parooni Wreden täyttäessä 80-vuotta.

kansan miehen. Ette viihtynyt korkeassa, eristetyssä eläyteläispiirissä vaan rupesitte omaita kohdaltanne suuremmissa tavalla näyttämään esimerkkiä muillekin, jotka tämä maan kansa ja sen suomalaiskieltä halpansa pitivät. Te asti köyhiin esiomökeihin mattoihin ja lämmitelitte noetta

man verran Parkanosta Kurikkaan.

Siihen maailman aikaan ei tarvinnut haeskella linja-autopysäkkejä. Kyytiin pääsi mistä tahansa reitin varrelta. Uloskin pääsi milloin mieli. Rahastaja auttoi matkatavaroitten kanssa. Jos niillä oli kokoa, kuten perunasäkillä tai kaupungista ostetulla piirongilla, hän köytti sen auliisti linjurin katolla olleeseen tavara-aitaukseen. Polkupyörät roikkuivat toistensa päällä auton perässä olevissa tukevissa koukuissa.

Nuoret naiset kananhoitokurssille

Neljäs, lehden viimeinen sivu, oli kokonaan omistettu ilmoituksille, aikansa lapsia nekin. Oriveden Opisto ilmoitti järjestämästään kananhoitokurssista. Siinä oli sen verran syrjintää, että hakijoiksi edellytettiin vain »nuoria naisia 16–40 v». Nyt sekin sitten tiedetään, milloin nuoruus alkaa ja päättyy! Opisto kertoo vielä, että »kehittyneemmät miehet ja naiset 17-vuotiaista alkaen voivat osallistua – virkistävään kesäkansankorkeakouluun».

Kihlasormuksia mainostettiin peräti neljässä tamperelaisen kultasepänliikkeen ilmoituksessa, yhdessä jopa »onnenkihlaja». Vastapainona oli, ehkäpä jo tulevien avioerojen varalta, kaksi saman kaupungin asianajajien ilmoitusta. Lopuksi sivun alareunassa kerrotaan lehden painopaikka ja -aika: Tampereella 1933, Maakunta-Kirjapaino ja Kustannus Oy sekä huipennuksena vielä toivomus: »Ilmoittakaa Parkanon Sanomissa.»

lähtien kantaa kolmessa erässä. Sakko myöhästyneille oli »markka sadalta tai sen osalta kuukaudessa».

»Nuorten suhde äitiin»

Kolmannen sivun tekstisisältönä oli »Nuorten suhde äitiin. Ajatuksia äitiänpäivän johdosta.» Näin siinä sanotaan: »Äidin neuvot ja kiellot eivät usein auta paljoakaan. Jos vain vähänkin raha irti saadaan, niin heti on kiire kuljettamaan se joko elokuvateatteriin tai kahvilan kassaan. Suurimpana syynä nykyajan nuorison vallattomuuteen ja kurittomuuteen on ehdottomasti se, että äiti liian usein unohtuu, kun lapset ovat varttuneet suuriiksi. Vanhalle äidille ei löydy kotia kenenkään lapsen luona.» Joku taisi tuntea pistoksen sisimmässään, niin että siirryttiin koon arkipäiviin asioihin.

– Kunnan puolelta tehdystä anomuksesta saada varatöitä kunnan työttömille Porin-Haapamäen rautatierakennuksella tiedettiin niinkään kertoa.

Neljää linjaa edestakaisin

Ilmoituspuolella oli kookkaan tupakkamainoksen ohella tärkeätä käyttötavaraa: edellä jo mainittu liikennöitsijä Adrian Moisio neljännesosavun kokoinen ilmoitus »Linja-autojen aikataulut v. 1933». Linjoja on kaikkiaan neljä. Pisimmät ulottuvat Tampereelta Parkanon kautta Kurikkaan ja Karvian kautta Kauhajoelle. Yhdysliikenteessä muiden liikennöitsijöiden kanssa saattoi Hämeenkyrön Miharista päästä »Kiikoisten autolla edelleen Siuroon ja Nokialle» sekä Kurikasta Seinäjoelle.

Arkipäivävuorolla kesti matka Parkanon keskustasta Tampereelle tasan kolme tuntia, jokseenkin sa-

OPTIK Kihlat, kellot,

hopeatavarat, silmälasit sekä urheilupalkinnot alle keskikaupungin hintojen myy

HUGO HALMEEN

Kello- ja Kihlakauppa

Satakunnankatu 23,
Kuninkaank. kulmatalo. Puh. 1697.

Korjaukset hyvin ja halvalla
Kultaa- ja hopeaa ostetaan.

Onnenkihlalat

verhoilutyötä. Amerikkalainen työtapa,

Nuoret muistakaa, että meiltä saatte sopivat ja kauniit uusimalliset

Kihlasormukset

Yhä kasvaneen suuren valmistuksen vuoksi voimme myydä aina parasta halvimmalla.

Kultaseppä T. mi Osk. Siren Tampereella
Kauppahallitalossa Hämeenkatu No 19. Puhelin 583.

Hämeenkatu 20

Aila Järvirova
aikuislukion kevään paras ylioppilasaine, laudatur

Rikastumisen etiikkaa

Unelma äkillisestä rikastumisesta elää voimakkaana aina-kin länsimaisen ihmisen ajatuksissa. Eihän raha itsessään tee onnelliseksi, mutta kyllä tieto sen omistamisesta mukavasti rauhoittaa.

Valitettava totuus on, että ilman rahaa emme enää tule toimeen. Vaikka miten ihannoisimme luonnonmukaista elämää ja paluuta vaikkapa parin vuosisadan takaiseen aikaan, se ei enää onnistu. Meillä on sosiaaliturvatunnus, osoite ja pankkitilin numero. Meitä tarkkaillaan, jotta meille voidaan lähettää kutsu äänestämään ja tiedot eläkekertymästä.

Suomessa on korkea elintaso, se maksaa. Valtiota, jossa kansalaisen on tultava toimeen alle yhdellä dollarilla päivää kohti, sanotaan köyhäksi. Mahtaisivatkohan koko maailman tulot riittää pitämään yllä kuuden miljardin suomalaisen elintaso?

Rikastuminen sinänsä ei ole paheksuttavaa, mutta jos sen edellytyksenä on toisilta riistäminen tai piittaamattomuus, tulee asian moraali kyseenalaiseksi.

Rikkaat valtiot ovat tehneet sopimuksia köyhien maiden auttamiseksi, mutta joskus tuo avunanto vaikuttaa suorastaan hurskastelulta. Autettaviksi ei valitakaan niitä, jotka apua kipeimmin tarvitsisivat, vaan ne joista auttajamaa itse eniten hyötyy. Runsasta apua ovat saaneet esimerkiksi Egypti ja Sudan, joista kumpikaan ei lukeudu maailman köyhimpiin valtioihin.

Maailmassa on kahdeksansataa miljoonaa ihmistä, jotka kärsivät nälkää. Saman verran on lukutaidottomia tai niitä, jotka ovat vailla minkäänlaisia terveystalvveluja. 40 000 lasta kuolee joka päivä nälkään tai sen aiheuttamiin sairauksiin, 1,2 miljardia ihmistä on vailla puhdasta vettä. Kun amerikkalainen käyttää vettä noin 660 litraa päivässä, on madagaskarilaisen tultava toimeen 5,4 litralla.

Alle puoli prosenttia maailman bruttokansantuotteesta riittäisi takaamaan kaikille ruuan, puhtaan juomaveden, terveys- ja neuvolapalvelut ja viemäriverkoston. Missä siis on rikastumisen etiikka?

Ei tarvita edes minkäänlaisia tutkimuksia asiasta, kun ymmärrämme, että esimerkiksi mainostamiseen, meikkiteollisuuteen tai lemmikkieläinten hyvinvointiin kuluu valtava määrä varoja, joilla voitaisiin helpottaa köyhimpien ihmisten oloa, puhumattakaan sotavarusteluihin käytetyistä miljardeista. Valitettavasti ahneus ja itsekkyyt kulkevat kuitenkin usein yhdessä rikastumisen kanssa.

Onko sitten väärin olla rikas? Ei toki. Mutta mikään ei anna meille hyvinvointivaltion asukkaille oikeutta olla välittämättä lähimmäistemme hädästä.

Olisiko maailma toisenlainen, jos naisten asema olisi erilainen? Nythän miesten ja naisten tasa-arvo rajoittuu lähestulkoon siihen, että heitä on maailmassa suunnilleen yhtä paljon. Sen sijaan naiset ansaitsevat vain noin 10 prosenttia maailman tuloista ja omistavat noin prosentin maailman omaisuudesta. Ministereinä naisia on kuutisen prosenttia ja maailmaa johtavissa asemissa vain prosentin verran. Perinteisesti naisia on pidetty tunteellisempina, ymmärtäväisempinä ja humanisempina. Mielenkiintoista olisi nähdä, muuttuisiko asenne köyhem-

piin kanssaihmiisiin, jos naiset saisivat vallan.

Suomalaiselle ulkomaailman hätä ei ole konkretisoitunut. Luemme toki lehdistä ja näemme televisiosta – jos välitämme katsoa – maailman köyhyydestä, mutta se on liian kaukana koskettaakseen meitä. Vasta kun leipäjonot ilmaantuivat omille kaduillemme, havahduimme huutamaan omaa kurjuuttamme. Ei meille näin saa käydä! Miten nöyryyttävää! Laitamme kaksikymppisen yhteisvastuukeräykseen ja rauhoitamme omantuntomme taas vuodeksi.

Kai se niin on, että oma suu on aina lähinnä. Lauantai-illan lottoarvonta ruokkii hetkeksi unelmiamme. On ihanaa suunnitella, mitä kaikkea voisimmekaan noilla miljoonilla itsellemme hankkia – ja samaan aikaan ummistaa jossain nälkiintynyt lapsi silmänsä viimeisen kerran äitinsä kuivettuneilla rinnoilla.

Lähde: Ulkoasiainministeriön julkaisu Maailman tila ja Suomi, 1999.

Tia Ala-Kauhaluoma

Lukio vuonna 2020

Lukio vuonna 2020.

Tässä minun näkemykseni: Saisit vapaaehtoisesti valita opiskelisitko kotona vaiko koulussa, tietenkin tietokoneen avulla. Jokaisella oppilaalla ja opettajalla olisi oma sylimikro, johon olisi liitettyä puhelin.

Jos olet päättänyt opiskella kotona, opetus tapahtuu tietokoneesi välityksellä. Kun avaat tietokoneesi, ruutuun ilmestyy valikko mistä voit vapaasti valita, mille tunnille haluat mennä. Kone ilmoittaa oman ehdotuksensa ensin, sillä se tietää mikä edistää opiskeluasi. Kun olet valinnut aineen kuvaruudun yhteen nurkkaan ilmestyy opettajan kuva ja hänen puheensa kuuluu kaiuttimista. Puheen voit pysäyttää ihan milloin itse haluat, sitä voi kelata eteenpäin tai taaksepäin. Lopulle kuvaruudulle ilmestyy tyhjä ruutupaperi, johon voit halutessasi kirjoittaa muistiinpanosi.

Jos taas olet valinnut vaihtoehtoista sen, että käyt koulussa opiskelemassa, menet normaalisti kouluun, mutta tuloajalla ei ole mitään väliä, sillä opettajat ovat sillä klo 10.00-18.00 välisen ajan. Koulussa pitää olla vähintään neljä tuntia päivässä ja kolme päivää viikossa. Mutta tunnit ja päivät saat valita oman mielesi mukaan esim. kaksi tuntia maanantaiaamuna ja kaksi tuntia saman päivän iltapäivällä ja seuraavan kerran neljä tuntia vaikka vasta torstaina. Kun opiskelet koulussa, kannat mikroasi kokoajan mukana, se sisältää kaiken. Siltä kysyt, mille tunnille sinun nyt kannattaisi mennä ja mihin aikaan, sillä mikrosi on kuin henkilökohtainen ryhmänohjaajasi, joka tietää sinusta ja opiskelustasi kaiken. Kun tulet kotiin ja näpätät kuvaan ”läksyt” saat tietää mitä tuli läksyksi mistäkin aineesta.

Tämä on vain minun mielipiteeni tai ennemminkin unelmani tulevaisuudesta, joka tuskin tulee koskaan toteutumaan, mutta eihän sitä ikinä tiedä kuinka käy...?!

Tomi Nevala

Se keeniruoka

Lentokone pörräsi yläilmoissa. Sen ikkunasta katseli alas huolestuneen näköinen mieshenkilön naamataulu, jonka yläruumiista erkanevat käsimäiset ulokkeet tekivät merkintöjä valkoiseen A4-kokoiseen paperiin.

Ja alla juoksi miehen kokoinen porkkana.

Kaalinkerä ajoi takaa poliiseja.

Palsternakka ajoi pienellä Honda Monkeylla pitkin kyläraitia. Sen naatti hulmusi tuulessa ja rupisissa silmissä paloi täysi vimma.

Tähänkö oltiin tultu? Kysymys oli tyhmä, näkihän sen sokeakin... Äskeistä kutsuttiin sarkasmiksi. Kynä piirsi jälleen omia koukeroitaan. Paperille syntyi pikkuhiljaa monimutkaisia kuvioita, jotka lähemmän tarkastelun jälkeen olivat paljastuneet auringonkukiksi. Mies antoi lentäjälle määräyksen poistua paikalta. Hitaasti kone teki laittoman U-käännöksen taivaalla ja katosi takaisin sinne jonnekin mistä oli tullutkin.

"Asian laitahan on nyt niin", että tämä keeniruoka on saanut vallan tukevan jalansijan yhteiskunnassamme. Itse asiassa jopa niin tukevan, että sitä ei enää voi pysäyttää. Kuten olette nähneet, on elinympäristömme muuttunut rauhallisesta elämästä absurdin painajaisunen taistelutanteeksi.

"Juuri silloin ikkunasta sisään lensi kamikaze-siemenperunoita. Ne olivat jo hieman mädänneitä, joten niistä lähti mukava haju ja osumakohtakin jäi inhottavan tahmaiseksi.

"Geenivihannekset rulaa!" ne huusivat aina sen aikaa kun ehtivät. Vaistomaisesti salin kuulijakunta, joka koostui pääosin tunnetuista tiedemie-

histä ja kasvibiologeista, kumarsi ensimmäisten lasinhelähdysten kiiriesä ilmassa. Siivousfirman työntekijät siivosivat sotkun nopeasti pois, ikkuna tukittiin ja kokousta jatkettiin.

"Kaiken lisäksi on huomioitava, mikä onkin erittäin tärkeää, että kasvi- ja eläinkunnan keenituotokset sotivat ihmisiä vastaan mutta myös keskenään..." Kuin tilauksesta taas kuului särkyvän lasin ääntä ja sisään lensi tällä kertaa kymmenkunta suurta emakkoa, jotka kirkuivat ilmi mielipiteensä. "Kuolema imperialistisille vihanneksille!" Ne mäjähтелиvät sinne tänne pitkin salia, josta useita ihmisiä jouduttiin kantamaan PiiPaa -autoon. Sätkivät emakot raahattiin pois ja niille tehtiin ties mitä.

"Olen omin silmin yläilmoista nähnyt sen kauhistuksen, joka maassamme vallitsee. Miten tähän on tultu? Miten?!" Hän korotti ääntään. "Alkuaikoina kaikki oli hyvin, kunnes joku keksi jalostaa vihanneksista ihmisen kokoisia! Ihmisen! Kuvitelkaa itsenne kokoinen vihannes. Kuvitelkaa itsenne kokoinen porkkana istumaan viereenne!" Taas puhe keskeytyi salin takaosasta kuuluvaan hälinään kun joku huomasi, että hänen vierustoverinsa oli kravattikaulainen porkkana, joka oli naattinsa sukinut hiuslakalla taakse.

Mehulinko lauloi.

"Hitaasti jutussa mentiin yhä eteenpäin ja lopulta, niin kornilta kun se kuulostaakin, vihanneksille annettiin oma mieli. Ei Hyvää Päivää! Tästä jatkettiin eläimiin, mikä olikin jo huomattavasti helpompaa, koska niillä oli omat aivot joten niitä ei tarvinnut tällä kertaa kasvattaa toisin kuin piti vihanneksille tehdä. Muistattekos vielä sen päivän? Heinäkuun kuudesta kello oli tasan 16.31.22 (nousevine sekuntilukui-

neen), kun kaikki räjähti. Kasvit nousivat ylös perheenemäntäin soppakattiloista ja tutkimuslaitoksistamme vapautui pataljoonan verran ylioppineita retiisejä yms... Naapurini kasvatti tietämättään kasvi-

maallaan kesäkurpitsan, joka kasvunsa aikana luki itsensä kolmeksi tohtoriksi: astrofysiikka, geenibiologia ja E-lisäainekoodilogia!"

Hän piti luovan

taun; antoi yleisön

pureskella kuule-

maansa.

"Mitä tässä enää on tehtävissä? Sanokaa minulle! Itse en ainakaan keksi muuta kuin kokovartalopehmennyksen niille pirulaisille. Eikö hän olisi aika ottaa ohjat takaisin omiin käsiin?"

Sali kohahti hyväksyvästi, ja lopulta kun joku älysi hänen lopettaneen, kaikki jäljellä olevat nousivat seisomaan ja möllyttivät ilmoille kumean taisteluhuudon.

Tanja Kallioharju

Avoliittoon?

Moni pieni tyttölapsi haaveilee jo varhaisessa iässä tallustelewansa alttarille kaunista huntua kantaen vierellään komea prinssi. Mistä lie lapsi saanut päähänsä avioliiton tärkeyden jo hyvin nuorena. Onko avioliitto enää nykyään niin arvostettu kuin joi-takin kymmeniä vuosia sitten.

Suhde toisen ihmisen kanssa perustuu keskinäiseen rakkauteen ja sen opettelemiseen käy-tännön elämässä.

Eli tärkeintä

ei suin-kaan ole se, mitä yhteis-kunta tai kirkko pa-risuhteelta vaatii. Jos tämä asia oivalletaan, miksi ihmisten on

niin vaikea arvostaa avoliitossa elävää paria samalla tavalla kuin niitä, jotka elävät avoliitossa.

Nykyaikana tuntuu kuitenkin vahvasti siltä, että avoliitto on pyrkimässä samalle viivalle avioliiton kanssa. Nuoret eivät ole nykyään yhtä valmiita solmimaan avoliittoa kuin ennen. Tämä johtuu ehkä joidenkin kohdalla siitä, että omat vanhemmat ovat eronneet tai on nähty ystävän kärsivän vanhempiensa erosta.

Avoliitto on todella hyvä koeaika parille, joka suunnittelee avoliittoa. Opitaan tuntemaan toista ja nähdään, toimiiko suhde todella. Entisaikaanhan käytäntö oli, että avioituttiin nuorena ja pian perustettiin perhe. Nopeasti solmitut avoliitot kaatuvat ikävän usein jo ensimmäisiin vastoinkäymisiin. Avoliitto ennen avoliittoa saattaa myös auttaa ehkäisemään vaikeita eroja, kun on huomattu kestääkö suhde kriisejä vai ei. Jos suhde ei kestä, se on helppo lopettaa ennen kuin on esimerkiksi lapsia, jotka joutuisivat kokemaan eron julmuuden.

Entisaikaan ei ollut soveliaa harrastaa seksiä ennen avoliittoa ja näin ollen lapsia, jotka syntyivät avioliiton ulkopuolella kutsuttiin jopa ivallisesti äpäriksi. Nykyään asiat ovat toisin; irralliset suhteet ja seksi ovat paljon hyväksytympiä asioita, ja vain hyvin harva säästää itseään avoliittoon saakka. Avoliiton merkitys on siis lisääntymisenkin kannalta muuttunut.

Ei voi sanoa, että avioliiton solmiminen olisi vanhanaikaista, mutta tosiasia on, että nyky maailmassa eletään yksilöllisemmin ja vapaammin kuin ennen. Enää avoliittoa ei käsitetä sosiaalisesti instituutioksi samoin kuin aiemmin. Nainen ei enää elä miehenä kautta, vaan hänellä on oma ammatti ja asema. Keskinäinen riippuvuus on vähentynyt. Siksi avoliitonkin merkitys kasvaa. Ihmiset eivät helposti sitoudu mihinkään, vaan he haluavat paljon kokemuksia ja uusia erilaisia haasteita elämältään.

Puhutaan usein avioliiton tuomasta turvasta. Avioliitto ei ole mikään tae sille, että suhde kestää vastoinkäymiset, vaikka niin luvataankin. Niistä selvittää kahden ihmisen keskenään tunteman rakkauden ja uskon lujouden avulla. Tällaiset tunteet löytyvät varmasti myös avoliitossa eläviltä, eikä siihen tarvita Jumalan siunausta.

Avoliitossa on turvaa lastenkin kannalta. Jos juttu ei luista ja erotaan, tulee äidistä huoltaja. Isä on elatusvelvollinen ja saa tavata lastaan, jos on isyytensä tunnustanut. Avopuolisoi-la ei ole oikeutta kuoleman jälkeen toisensa omaisuuteen, mutta tämäkin asia voidaan muuttaa tekemällä keskinäinen testamentti, jossa ilmoitetaan kenelle omaisuus kuuluu kuoleman jälkeen.

Aino Arna
etäluktion puhekurssin avauspuhe

Hyväksi puhujaksi

Unkarilainen sananlasku sanoo: "On helpompaa puhua kuin sanoa jotain."

Meitä suomalaisia väitetään puhumattomiksi jorri-koiksi ja eiköhän se osittain pidä paikkansakin. Suomalaisesta miehestä olen kuullut sanottavan, ettei se puhu eikä pussaa. Puhumisen juuret ovat syvällä kulttuurissa, meillä on vanhastaan arvostettu vaikenemista. Puhuminen hopeaa, vaikeneminen kultaa tai saat viisaan nimen, kun et virka mitään, suomalaisia sananlaskuja molemmat.

Tutkimus kyllä osoittaa, ettei suomalainen ole niin arka kuin luullaan. Kaksi kolmesta jopa nauttii puhumisesta. Tutussa seurassa puhe luistaa. Kun joudumme yleisön eteen, alkavat kädet täristä ja puhe kangerrella.

Jo antiikin Kreikassa filosofit opettivat oppilaitaan puhumaan ja väittelemään. He tiesivät, ettei puhujaksi tarvitse syntyä; siihen voi oppia. Äidinkielen käsikirjani kertoo miehestä, joka oli aikansa kuuluisimpia puhujia. Kun hän oli ensimmäistä puhettaan pitämässä, kansa pilkkasi ja huuteli hänelle. Hän oli pienikokoinen ja rujo, ääni oli heikko ja kaiken lisäksi hänellä oli ärrävika. Demosthenes ei kuitenkaan lannistunut vaan alkoi harjoitella. Hän pani suuhunsa pieniä kiviä ja yritti silti puhua selvästi. Hän juoksi mäkeä ylös ja alas parantaakseen hengitystään, huusi rannalla myrskyn kanssa kilpaa vahvistaen näin ääntään. Kun Demosthenes seuraavan kerran esiintyi julkisesti sanottiin: "Suuri puhuja on ilmestynyt keskuuteemme."

Meidän tiemme hyväksi puhujaksi ei tarvitse olla näin raju, mutta luulen meidän kaikkien tarvitsevan kuitenkin harjoittelua tällä saralla. Kevään opiskelujaksolla meille annetaan mahdollisuus pitää puheita toisillemme. Meidän ei heti tarvitse nousta suuren yleisön eteen.

Ainakin paikallisen yleisön edessä voimme unohtaa sananlaskut vaikenemisesta ja ottaa ohjenuoraksi arabialaisen viisauden: "Paras puhuja on se, joka saa ihmiset näkemään korvillaan."

Marget Koivumäki
esseekirjoitelma Pirkanmaan aikuislukiossa,
johdanto Marita Peltoniemi.

Rauhaa hautausmaille, rauhaa koteihin

Jouluaatto hautausmaalla. Vainajan sukulaisperhe viipty hetken hautakiven äärellä, sytyttää kynttilän. Hetki on lyhyt ja hiljainen, mutta jokin kunnioituksen, yhteisyyden ja rauhan kokemus jää myös perheen nuorimmaisen mieleen. Paikalle kävelee myös muita perheitä, pareja, yksinkulkijoita. Kohta lainehtii kynttilämeri. Mutta kuka on joukosta poissa, ei tunne olevansa elävä eikä kuollut, mittaa tien sohjoisia kiviä ilman historiantuntoa? Kuka ei saa kokea sukulaisuutta, tuttavuutta, ystävyyttä, yhteisyyttä - onko hänen kerrottava itsestään ilkeivallan keinoin?

Jokaiselle on tärkeää kuulua johonkin. Myös nuorilla on tarve tuntea olevansa hyväksytty, arvostettu ja merkittävä omana itsenään. Kiivastahtinen elämä, monet houkutukset, rakkaiden henkilöiden puute ja monet muut asiat, ovat saaneet nuorison käyttäytymään ajattelematta seurauksia. Osansa tästä rikollisesta toiminnasta ovat saaneet myös hautausmaat.

Hautausmaihin kohdistuva ilkeivaltalta on lisääntynyt huomattavasti viime vuosien aikana.

Hautausmailla riehuvat ovat useimmiten nuoria tyttöjä ja poikia, jotka ovat kaataneet ja rikkoneet kymmeniä hautakiviä. Ilkeivaltalta hautausmailla on herättänyt laajaa keskustelua, kohdistuuhan se paikkaan, joka on aina ollut ihmisille pyhä, vainajien viimeinen leposija, jonka häpäisy tuntuu erityisen pahalta. Samoin se on huomattava taloudellinen menetys, joka jää hautapaikan omistajan maksettavaksi.

Helsingin Sanomissa 19.8. 2000 julkaistussa kolumnissaan ”Miksi hautakiviä kaadetaan?” Suomen akatemian vanhempi tutkija Ilkka Pyysiäinen pohtii syitä hautausmaihin kohdistuvaan ilkeivaltaan. Hän ei kuitenkaan löydä siihen mitään yksittäistä syytä, niin kuin siihen ei varmasti olekaan. Yhtenä syynä on esitetty saatananpalvontaa. Pyysiäisen mukaan hautausmailla riehuvat käyttävät muotiin tulleita hokemia nimilappuina, kun he ilmoittavat motiivikseen

saatananpalvontaa. Suomestakin löytyy saatananpalvojia, mutta varmasti enemmän niitä, jotka käyttävät sanaa saatananpalvontaa, tietämättä kuitenkaan, mitä kyseinen sana kaikkiaan pitää sisällään.

Nuoriso toimii porukassa eri tavalla kuin yksinään. Sanonta ”porukassa tyhmyys tiivistyy” pitää paikkansa hyvin pitkälle. Nuori, joka ei vielä ole löytänyt omaa paikkaansa eikä osaa päättää onko hän lapsi vai aikuinen, haluaa korostaa itseään, mm. kaatamalla hautakiviä. Päästäkseen mukaan kovaan porukkaan, on pystyttävä osoittamaan olevansa rohkea ja mistään säännöistä piittaamaton. Pyysiäinen kirjoittaa myös, että kyseessä voi olla protesti kirkkoa vastaan tai kyse saattaa olla itsensä hylätyksi tuntevien kostosta parempiosaisia kohtaan ”joistakin huolehditaan jopa vainajina, kun toiset taas eivät ole saaneet osakseen huolenpitoa edes eläessään”.

Nykyajan kiireinen elämänrytmi ja kova kilpailu niin työssä kuin muillakin aloilla, voi saada nuoren kapinoimaan. Vanhempien keskittyessä omiin huoliinsa, työttömyyteen, alkoholiongelmien, avioeroihin, nuori jää usein vaille sitä huomiota ja turvallisuutta, jota hän tarvitsee. Ilkeivaltalta saattaa olla kapiinointia, mutta tärkeimpänä syynä on ehkä sittenkin juuri huomion hakeminen.

Terhi Widthin kirjoituksessa Helsingin Sanomissa 4.8.1999 kerrotaan Pyhän Hengen kappelin hautapaikan siunaamisesta. Mukana oli myös arkkikiispa Jukka Paarma, joka oli hyvin huolissaan hautarauhan rikkomuksista ja toivoi haudanhäpäisijöiden motiivien pikaista selvittämistä. Arkkikiispa

Paarma sanoi puheessaan ”- on niin tärkeää antaa signaali menneiden sukupolvien arvostamisesta”. Tämän signaalin pitää lähteä kotoa, vanhempien oma esimerkki ja myös asioista keskusteleminen auttavat jo paljon.

Paarman mukaan tapahtumat ruokkivat toisiaan. Lehtikirjoittelu on kaksitahoinen asia. Jutut kertovat rikoksista, jotka ovat hyvin tuomittavia ja herättävät yleistä paheksuntaa. Toisaalta ne saattavat olla esimerkkinä nuorille, jotka hakevat jännitystä” elämäänsä, haluavat ottaa riskejä ja tehdä jotain sensaatiomaisista. Alkoholit ja huumeet ovat usein syynä nuorison käyttäytymiseen. Humalassa ei enää pystytä kontrolloimaan tekemisiä, kaikki tuntuu olevan mahdollista.

Lehdistä on voinut lukea kirjoituksia, joissa on haastateltu nuoria, jotka ovat osallistuneet hautakivien kaatamisiin. Useimmat näistä nuorista ovat katuneet tekojaan, he eivät ole ymmärtäneet tekojensa vakavuutta.

Ovatpa syyt nuorison rikolliseen käyttäytymiseen hautausmailla mitkä tahansa, on varmaa, että ilkeivaltalta on oire jostakin.

**Linnunpoikanen katsoo
uteliaana maailmaa:
sen edessä on monta mutkaa,
ennen kuin siivet kantavat ja
aikuinen lintu pääsee korkeuksiin.**

Pertti Kemppinen

Kuva Maarit Lehto.

Toini Vainio

Historiaa kolmen koulutalon verran

Kaikki nämä kolme jo historiaan siirtynyttä rakennusta olivat opinahjoja. Nimet näkyvät kuvien alla. Aikanansa olen ollut yksi heistä, jotka ovat näitä koulutaloja kansoittaneet.

1) Toijalan yhteiskoulu oli minun kouluni vuosina 1923-1931. Tämä talo oli seissyt arvokkaana näkyvällä paikallaan Toijalassa vuodesta 1909 alkaen. Ensimmäiset viisi ylioppilasta saivat lakkinsa keväällä -26. Meitä kevään -31 valkolakkeja oli kahdeksan. Lukio-osa oli näihin aikoihin niin pieni, että kolmanteen kerrokseen raivatut miniluokat riittivät. Mutta tilanpuute teki jo vuosikymmenen lopulla rakennuksesta tyylikon tasakattoiseksi korotettuna. Myöhemmin alkuperäinen yhteiskoulutalo jäi lisärakennuksen keskelle ja lopulta purettiin kokonaan pois. Entisestä ei muistuttanut mikään, kun nimikin oli uusi: Lastumäen yläaste ja lukio. Sen oli kuitenkin oltava se "meidän koulu", jonne riemu ylioppilaina kokoonnuimme keväällä-81. Sota oli vienyt yhden meidänkin pienen joukostamme.

2) Toinen muisteltava on korkeakouluni Turun (suomalaisen) yliopisto Se sijaitsi venäläisen kirkon ja Aurakadun välissä pienen puiston erottamana Yliopiston kadusta ja torista. Tänä päivänä paikalla on rakennus, josta ohikulkija havainnoi etenkin lasipalatsimaisen alaosan. Tällä paikalla olleen Phoenix-hotellin kiinteistön yliopistoseura osti 1920-luvulla perustetulle yliopistolle. Neliön muotoisen rakennuksen keskellä oli

ollut avoin sisäpiha. Tähän oli nyt tehty poikki alueen ulottunut rakennus, josta yliopisto sai mm. juhlasaliksi sopivan tilan. Vanhan akatemiankin salia tuomiokirkon lähellä toki vielä käytettiin.

Nuoressa yliopistossa oli kaksi tiedekuntaa: humanistinen ja matemaattis-luonnontieteellinen. Professoreita oli 10, opiskelijoita muutama sata. sata. Kaikki opetus ei kuitenkaan mahtunut tähän taloon. Niinpä kemian tuoksut tulvahtivat vastaan entisiltä venäläisiltä hevostalleilta keskellä yliopiston omistamaa Iso-Heikkilän tilaa.

Turun yliopiston siirtyminen Vesilinnan mäelle alkoi 1950-luvulla. Muistoksi kaupungin keskustaan jäi vain kadun nimi, Yliopistonkatu.

3) Parkanon yhteiskoulu, parkanolaisittain hyvin tuttu rakennus, joka vasta äsken antoi tilaa "lasitalolle". Talon nyt valmiiksi kirjoitettu historia antoi minulle aiheen palata alkuun.

Se alku on viiden vuosikymmenen takana eli syksyissä 1949, jolloin kouluneuvos Jacobson piti yleistarkastusta koulussa. Hän jyrähti: "Kyllä minä sanoisin kovat sanat näistä koulun tiloista", mutta leppyi: "Ellei tuo jo seisoi si tuolla." "Tuo tuolla" oli tietenkin jo silloin lähes valmis Parkanon yhteiskoulun ensimmäinen oma talo. Riemusaatossa sinne vietiin tavaroita ja muutettiin heti kevätlukukauden alussa. Varmaan rehtori Uotilakin huokaisi helpotuksesta, kun evakkona tulleella koululla nyt oli oma koti. Mutta tiesihän hän, että pystyyn oli saatu "köyhän miehen" koulu. Paikkakunnalta puutui Karjalan vuosien mesenaatit, Ahlströmit ja Hackmanit. Täällä he, jotka olivat havigelleet velkaantumista uhmaten kookasta kivi koulua tavoitteeseensa pääsemättä, olivat vetäytyneet syrjään. Pystyyn oli saatu Toja-levy-peitteinen puurakennus, jossa oli uunilämmitys. Lämmittäminen teetätti vahtimestarilla töitä, kun metriset puut niputettuina oli hinattava myös yläkertaan. Siltikin pohjoisella sivustalla olleet vesijohdot saattoivat talvella jäätyä ja vesihuollon hoiti pihamaalle vedätetty suuri vesitiinu. Mutta ilmavuus ja akustiikka ovat tällaisessa puukoulussa hyvät. Luokat olivat valoisia ja liiallista auringonpaistetta hillitsemässä olivat naistoimikunnan val-

Toijalan
yhteiskoulu.

*Parkanon
yhteiskoulu.*

Turun yliopisto.

mistamat valkeat verhot. Juhla- ja voimistelusaliksi oli jätetty kahden luokan verran tilaa. Alkuinnostuksesta syntyi naisten Köntys-niminen voimisteluseurakin. Mutta jo muutaman vuoden perästä olivat muutoksen vuodet edessä myös tällä ensimmäisellä rakennuksella, vaikka uuttakin rakennettiin. Muutoksia oli katsottava pihamaan puolelta, josta ne näkyivät. Kuvasa näkyvä pitkä etelän puoleinen seinämä pysyi sellaisenaan vuodesta toiseen.

Luulen, että tämä ensimmäinen koulukompleksin osa, joka oli maisemallisesti näkyvin, tavallisimmin edusti Parkanon yhteiskoulua vieraille esiteltäessä. Vaatimattomuudestaan huolimatta se oli ollut oppikoulutien avaaja oman paikkakunnan nuorisolle.

Menneisyyteen ovat nämäkin kolme rakennusta siirtyneet miten vahvoja tai miten heikkoja ne rakenteellisesti aikanaan ovat olleetkin. Minä vielä olen muistojani niistä kertomassa.

Aila Järvirova

Salaperäinen tähti

Pikkuinen Irja oli pohjattoman surullinen. Hänellä ei ollut yhtään ystävää. Isoveli oli liian iso, ja isällä ja äidillä tuntui olevan niin kovin paljon tehtävää uuden vauvan ympärillä. Isoveli kävi jo koulua. Siellä varmaan saisi paljon ystäviä. Mutta Irja oli vielä liian pieni kouluun. Voi, miten elämä tuntui vaikealta juuri nyt. Oli syksy ja pimeää, ja myrskytuuli kohisi välillä nurkissa niin että pelotti, ja lehdet tanssivat hullua tanssiaan.

Anna-Liisa Periaho

Mitä se Joulun on?

*Joulu on juhla hiljaisuuden,
rauhan sekä levon.
Joulu on juhla valkeuden,
auttamisen ja ilon.
Yhteyden, läheisyyden,
muistamisen, ystävyyden.
Sitä se Joulu on.*

*Maa valkean lumivaipan saa,
taakse jää pimeä marras.
Jokaisen kuulijan tavoittaa
Joulun Sanoma harras.*

*Näin Joulu tulee luo,
juhlatunnelman tuo.*

Irja istui käsi poskella keittiön pöydän ääressä ja piirteli sormellaan pöytäliinaan kuvioita. Hän pohti ankarasti tätä yksinäisyysongelmaa. Siitä oli jo monta päivää, kun hän oli viimeksi leikkinyt Liisan kanssa. Nyt tuntuivat Liisa ja Eeva viihtyvän niin kovin hyvin kaksistaan. Terttu oli jo liian iso, isoveljen kokoinen, eikä enää halunnut pikkulasten kanssa leikkiä. Tuula taas asui liian kaukana. Tai olisi kai sinne voinut joskus mennäkin, mutta kun piti ohittaa Saloset ja siellä se Rippe aina haukkui niin kovasti. Jos ei Rippeä olisi ollut...

Tai entäs Antti tai Reino tai Matti. No, Antti ainakin oli niin kauhean kova kiroilemaan. Ja Matti oli melkein vauva, vaikka suloinen olikin. Reino taas oli liian leuhka. Sitä paitsi ne kaikki olivat poikia!

Voi voi! Ei yhden yhtäkään ystävää. Eivät edes mielikuvi-tuskaverit Eija, Raija ja Sinikka olleet käyneet ties miten pitkään aikaan leikkimässä. Väliin oli aika kulunut kuin siivillä heidän kanssaan puhellessa ja touhutessa, eipä tarvinnut olla yksin, ei! Mutta nyt heitä ei ollut näkynyt moneen päivään. Ei edes Heli-tätiä, joka istui puussa.

Pikkuinen Irja huokasi hyvin raskaasti. Sitten hän nousi hitaasti, haki kaapista hiljaa takkinsa ja veti kumisaappaat jalkaansa. Hän avasi oven ja astui ulos.

Hui, miten siellä oli pimeää! Irja seisahtui rappusille ja veti syvään henkeä. Sitten hän lähti astelemaan pihapolkua pitkin. Ei ääntäkään kuulunut. Järvellä ei vesi liplattanut, tuuli oli vaiennut eikä järven takaakaan kuulunut yhtään koiran haukkua. Pikkuhiljaa Irjan silmä alkoi tottua hämärään. Nyt jo erotti saunan tumman hahmon rannassa, samoin kaivon korkean kannen.

Irja nosti katseensa taivaalle ja tirkisteli mahdottoman tarkasti. Löytyihän sieltä vihdoinkin yksi tähti! Mitä enemmän Irja tirkisteli, sitä enemmän alkoi löytyä tähtiä. Ja yhtäkkiä ne olivat siinä kaikki, koko taivaan kansi täynnä välkkyviä valoja! Irja yritti löytää isoäidin tähden. Enkelit olivat kesällä hakenneet isoäidin, ja Irjalla oli ollut niin ikävä, että pikkuinen sydän oli surusta pakahtua. Mutta nyt isoäiti tuikki taivaalla tähtösenä, ja se ilahdutti Irjan mieltä.

Irjalle oli kerrottu tähdenlennoista. Silloin sai toivoa jotakin. Oi, miten Irja nyt toivoi, että olisi nähnyt tähden lentävän! Hän tietäisi aivan varmasti, mitä toivoisi. Hän toivoisi itselleen ystävän, joka ei koskaan jättäisi eikä menisi leikkimään vain toisten kanssa eikä olisi koskaan liian suuri eikä liian pieni eikä puhuisi tuhmia. Sellaisen ystävän Irja toivoisi.

Kun Irja siinä seisoi pihamaalla kumisaappaissaan ja katse-li niska kenossa taivaalle, hän äkkiä huomasi tähden, joka alkoi suureta. Se suureni suurenemistaan, ja sen loisto kävi koko ajan kirkkaammaksi.

Irja tuijotti tähteä lumoutuneena ja seurasi katseellaan, kuinka se koko ajan lähenei ja lähenei. Vihdoinkin se oli Irjan kodin yläpuolella, seisahtui hetkeksi kuin miettien ja laskeutui sitten sulavasti portin pylvään päälle. Irja sulsi hymyyn. Tuntui niin hyvältä ja onnelliselta.

Tähti loisti ja tuikahteli iloisesti siinä pylvään päässä ja valaisi Irjan yksinäisyyden, poistaen kaiken pahan mielen ja surun kuin niitä ei olisi koskaan ollutkaan.

Tellervo Ruohonen

Järvi

Järvi on oma olomuotonsa. Kun ihminen viettää suurimman osan elämästään järven töyräällä, hän elää sen elämää huomaamattaan, täydellisesti. Tuskin enää oppisin elämään metsän keskellä niin kuin nuorempana elin.

Metsällä on omat äänensä ja tapansa, niin myös järvellä. Suomessa tuulet nimetään ilmansuuntien mukaan, tuuli ja järvi kuuluvat yhteen. Sen olen pannut merkille, että kun luodetuuli järveltä puhalttaa useamman päivän, ihmiset tulevat ärtyisiksi ja levottomiksi. Se vaikuttaa ihmisen psyykeen. Järven ja tuulen äänistä ei kuule koskaan riitasointuja, ja luonnon värit sopivat aina yhteen.

Järvi liplattaa keveästi rantaan, se kuohuu vaahtopäisinä laineina. Joskus harvoin se on rasvatyyni. Silloin tuntuu kuin koko maailma olisi pysähtynyt. Talvella pakkasella jäät ulvovat. Se on kammottavaa. Eräänä marraskuisena päivänä koin elämäni yllätyksen. Koko päivän olivat koirat haukkuneet toisella puolen järveä. Niitä täytyi olla ainakin sata, niin monenlaista haukkua kuului. Sitten iltapäivän hämärässä hoksasin, etteivät koirat voi millään koko päivää haukkua eikä siellä ole niin montaa taloakaan. Tarkemmin kuullakseni menin laiturille kuulostelemaan. Järvestähän se haukku kuului. Pakkanen oli muovannut kaislojen ympärille ikään kuin urkupillit ja niistähän tuo ääni lähti ja haukkujen äänet sointuivat hienosti, kuin orkesteri olisi soittanut.

Yhden kerran olen järven nähnyt muuttuvan Helvetin järveksi. Siitä on jo vuosikymmeniä aikaa. Ukko-nen nousi tuon yhden kerran järven päälle ja meni yli. Järvi kuohui kuin hornan kattila ristiaallokossa. Oranssin värisiä patsaita nousi monen metrin korkeuteen; taivas oli salamoita täynnä ja jyrinä hirmuinen. Siinä ihminen tunsi pienuutensa ja voimattomuutensa.

Olen kertonut järvestä syrjästä katsojan tarinaa, pintaa syvemmälle en mene, se on oma tarinansa.

Kerran olen lokin nähnyt syöksyvän saaliin perässä melko tyyneellä säällä. Näkyi vain musta möykky hetken ja lokki ei enää noussut taivaalle. Liekö lokin vienyt iso hauki vai saukko, se on arvoitus?

Kerran eräs pohjalaisukko sanoi meillä poiketessaan: "Ajatelkaas jos toi järvi olis apilapelto, olis siinä hyvä lakia viljellä."

Vielä se kuunsilta. Sellaisina öinä on vaikea nukkua. Olisikohan sitä kuuhulluutta vai mitä. Laulussa lauletaan hopeisesta kuusta. Kuunsillat ovat aina kirkkaan kullanvärisiä. Hopeisia ei ole.

***"Vaan niin sulorunsas rauha,
jota järvikin heijastaa.
Se taistelujen on tuomaa
Sit ilmaiseksi ei saa."***

Kuva Maarit Lehto.

Järvitietoavain

Suomalainen Järvisivusto seuraa järviemme tilaa yhdessä muiden järjestöjen kanssa (Kansan Sivistystyön Liitto, Maaseudun Sivistysliitto, Opintotoiminnan Keskusliitto, Vihreä Sivistysliitto). Internet-osoitteesta saa tietoa lähijärvien tilasta ja osoitteeseen voi ilmoittaa esim. näkösyvyys- tai kasvillisuushavaintoja.
www.jarvisivusto.net
mittaustulokset@jarvisivusto.net

Leena Perälä

Iltayö poterossa

Pitkäaikainen työrupeamani puolustusvoimissa, ennen kaikkea sota- ja ampumaharjoituksissa tykistön talvileirillä tarjosi lähes päivittäin mieleenpainuvia tilanteita, joilla nyt rikastutan kiikkutuolihetkiäni.

Kamera, kypärä ja tönkkövaatetus muokkasivat naisenkin yhdeksi joukosta, joka teki työtään siinä kuin miehetkin.

Salaisuus ei ollut, että rakastin huristelua helikopterilla leirijoukkojen yläpuolella maastoa ohjeiden mukaisesti kuvaten.

Kuvausasetoni kopterin oviaukossa räätälinasennossa istuen saattoi näyttää hurjalta, mutta turvatoimista oli huolehditu.

Hyvillä kuvaussäillä keinuin häkissä nosturin nokalla puiden latvojen tasalla.

Huikaisevan kauniit, rauhalliset Lapin maisemat palkitsivat mieleenhiipivän jännityksen.

Pieniltä kolhuilta ei voinut välttyä Lapin safareilla, soilla ja vaaroilla telaketjuajoneuvoilla huristellessa. Kamerate sentään aina pysyivät ehjinä ja – lämpöisinä!

Kiipeäminen kameravarustuksessa jäisiin ja lumihuuru-

siin torneihin kokeili fyysistä kuntoa, ja seisoskelu kamerajalustan vieressä kylmänkestävyyttä!

Rikkaampaa työtä armeijasta tuskin naiselle löytyi.

Poteron hiljaisuudessa

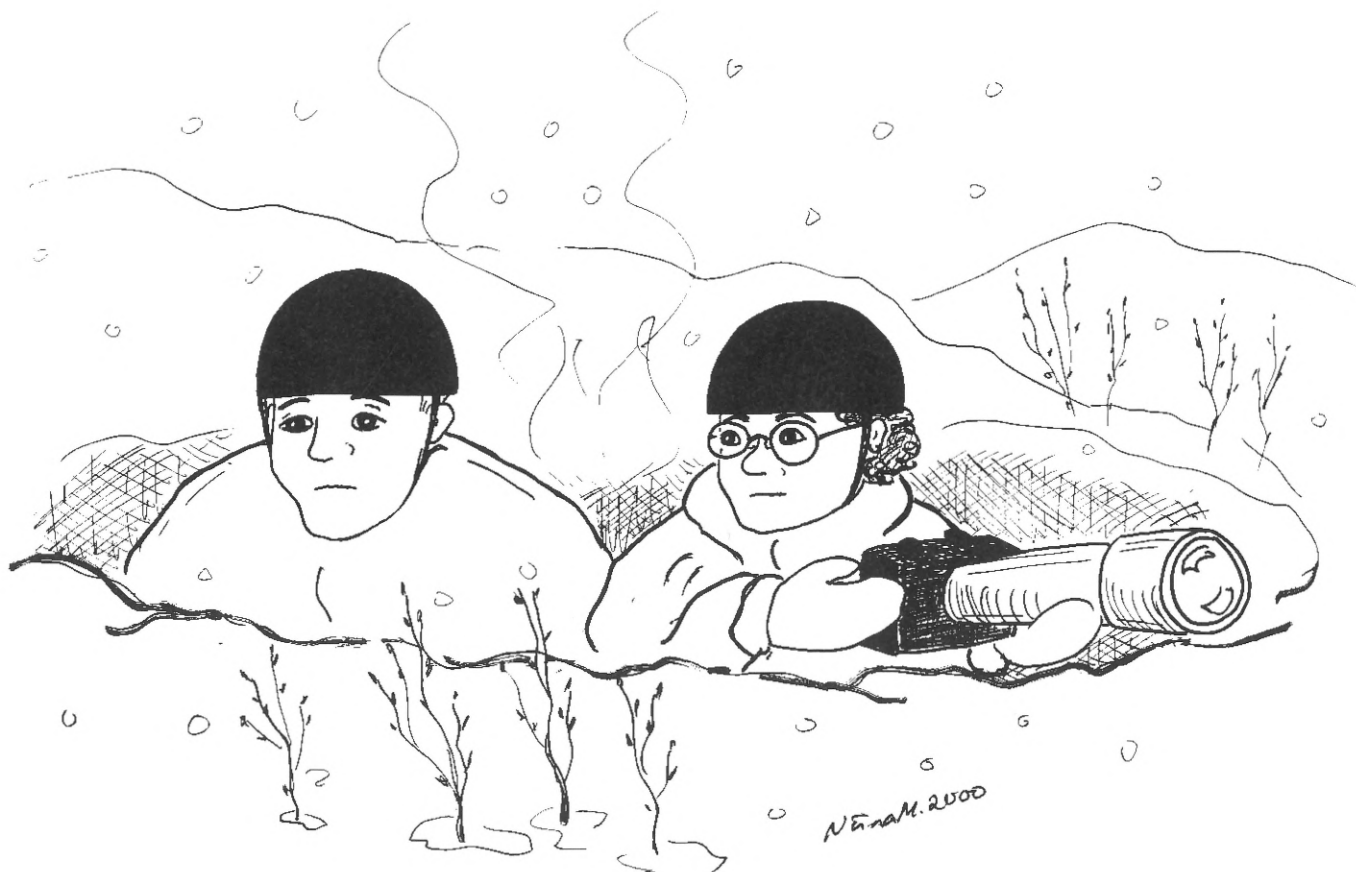
Kuitenkin mieleenpainuvimmat muistoni liittyvät Lapin hiljaisuuteen ja yksinäisyyteen; nuoren varusmiehen tuskan kohtaamiseen lumisessa syvässä poterossa.

Lähdin kaukokuvaustehtävään kauas leirialueesta. Hautavaaran laella oli paksuun hankeen kaivettu kodikas kuvauspotero, jossa nuotio lämmitti, eväs- ja makkarapaketit sekä kirjurivarusmies odottivat.

Lapin suuri hiljaisuus kuulaana talvi-iltapäivänä oli juhlinen. Timantteja ei ollut hangella, ne tuikkivat tummalta taivaalta. Kokosin kameran ja jalustan kuvauskuntoon turhia ki-lahduksia välttää. Liikuskelin verkkaisesti ja puhelin pojalle hiljaisella äänellä. Varmistin, että hän tietää tehtävänsä, hallitsee suuntakehän ja ennen kaikkea radion käytön.

Nuotiosta ja eväistä selviäisimmekin yhteisvoimin – yritin olla leikkisä. Poika vain pysyi vaiti, tuijotteli ja kohenteli nuotiota, sulkeutui ajatuksiinsa.

Koska ammunnan alkuun vielä oli aikaa, kyselin leirikuumisia, loma- ja sotilaskotireissuja. Sain lyhyet vastausmurahtelut. Olin harmistunut. Ammunnan alettua kamerani räp-

sähteli ja varusmies kirjasi.

Radion ilmoitettua tauosta käristimme makkarat ja söimme keittiötyttöjen meille laittamat eväät. Limpso ja jäähileinen maito kuluivat tasaiseen tahtiin.

Vaikka kaikkialla oli hiljaista, tiesin, ettemme ole yksin, vaan joidenkin kilometrien päässä liikuskelee satoja sotilaita. Me olemme turvallisesti radioyhteydessä ammunnan johtoon. Tällaisia siinä puhelinkin. Olin kiusaantunut pojan hiljaisuudesta, jostain kiikasti.

Sitten rikkoontui – niin luulin – meille tärkeä radio. Ensin se jankutti yhtä ja samaa kutsua, ratisi ja rahisi aikansa, kunnes hiljeni kokonaan. Viestiyhteytemme muuhun maailmaa oli totta kai poikki.

Poika väänteli radion nappuloita epätoivoisesti, kunnes ki-rahti hampaattensa välistä:

– Kyllä naiset sitten ovat v-maisia!

Oikein pelästyin.

– Niin varmaan ovatkin, mutta mistäs sen NYT niin päät-telet?

Sittenpä poika alkoikin puhua. Värikkäästi voimasanoilla höystäen hän kertoi, miten eilisissä oli morsiamelta tullut kirje, jossa hän ilmoitti välien olevan poikki – lopullisesti.

Kuulin tulevaisuuden suunnitelmista, työpaikoista, asunnon hankkimisesta... Puhe takelteli, mutta jatkui. Olin hiljaa, minun tarvitsi vain kuunnella.

Taivaanrannalta välähtäneet tykkien suuliekit säväyttivät meidät taas työnteekoon. Radiokin saatiin toimintakuntoon. Tunnelma poterossa oli helpottunut.

Kellon lähestyessä puolta yötä kahden auton valokiilat pyyhkäisivät hankia poteromme lähellä. Meitä tultiin hake-maan, mutta miksi kahdella autolla?

– Ammunta on päättynyt. Tulkaa pois tällä toisella maasto-autolla, meillä on kiire eteenpäin. Sullahan on ajokortti? Muis-ta hehkuttaa ennen käynnistystä!

Toinen auto hävisi pimeyteen.

– Heh-kut-taa – mitä se on?

Olin ymmälläni.

– Kyllä MINÄ tiedän, kuului iloinen vastaus viereltäni.

Ajatuksia maasturissa

Maasturin keinuessa ja lonksahdellessa syvissä lumisissa urissa ja pojan torkkuessa ajattelin tapahtunutta.

Miten raakoja naiset voivatkaan olla?

Erokirjeen saaminen leiriolojen poikkeuksellisuuteen ja ajoittaiseen yksinäisyyteen on kova koettelemus nuorelle miehelle. Oli onnellinen sattuma, että juuri me – minä jo aikuisten lasten äiti ja nuori varusmies satuimme työpariksi talvi-iltana lumiseen poteroon.

Sain itse voimakkaasti kokea, miten suuri merkitys on, kun tuskansa ja kipunsa voi puhumalla purkaa; ja lähellä on toinen ihminen, joka kuuntelee.

Myöteläminen ja kuunteleminen voivat vähäeleisyydes-sään myös tarjota mieleenpainuvia hetkiä vilkkaallekin luon-teelle arvaamattomissa paikoissa.

Oma koti kullan kallis

Anni Havunen

Elämä on hyvä

”Oi jospa ihmisellä ois joulu ainainen...” Hellen korvissa soi vieläkin kaunis laulu, jota koulun kuusijuhlissa laulettiin. Naapurin lasten kyydissä, kirkkoreessä Helle pääsi juhlasta.

Eka luokka oli suoritettu. Juhla oli häkellyttävä elämys. Ei ollut mökin lapsi ennen sellaista nähnyt. Koulussa oli valoisa öljylamppukin. Heillä on vain hämärä pikku tuikku. Ensimmäisen joululahjankin sai, kun pukki jakoi jokaiselle ruskean paperipussin, jossa oli kolme nisu-pullaa ja pieni karamellipussi.

Sellainen oli ylellisyyttä. Hellen tullessa äitiä ei ollut, oli kylällä tekemässä joulusiivouksia.

Mutta Malla oli, harmaa kissalemmikki. Se hyppäsi Hellen syliin ja ryhtyi kehräämään tyytyväisenä.

Kun äiti tuli, oli jo myöhä. Syötiin vaatimaton illallinen. Helle kävi lämmin juhلاميeli rinnassaan äidin ja Mallan vierelle nukkumaan. Äiti nukkui työstä väsyneenä arkisiin unelmiin.

Joulu tuli heillekin, vaatimaton ja hiljainen. Yksi pu-nainen kynttilä paloi pöydällä sillä kohdalla missä seinällä oli äidin ompelema taulu ”oma koti kullan kallis”. Hellen mielestä oli heidän oma kotinsa kullan kallis ja aina pysyvä. Niin hän uskoi kunnes koulu tuli käytyä lop-puun. Silloin usko särkyi sirpaleiksi.

Tuli nuoruus, tuli turvattomuus. Oli opittava elämään omin voimin. Alkoi työelämä ja vuodet aivan huomaamatta kuluivat, nuoruus vaihtui miehuudeksi.

Kohtalo kuljettaa ihmistä omalla tavallaan. Ei ole vaihtoehtoja, vaikka ihminen kuvittelee. Hellen kohtalo oli saada oma koti kullan kallis. Kehittyi vuosien mittaan perhe ja onni tuntui pysyvältä. Kirjavaahan se on elämä. Oli kirkkaita päiviä, taas tummia välillä. Surun vieraillessa mustiakin.

Mutta tänä alkutalven hämäränä päivänä tuntuu kello pysähtyneen. Outo äänettömyys on pesiytynyt nurkkiin. Eilen lähti viimeinen lapsi omaan elämän osaansa. On ihmeellistä istua tässä lämpimässä lepotuolissa, ilman kiireen käskyä lähteä sinne ja sinnekin. Tulee unettava olo. Ajatus palaa kotimökkiin. Pieni Helle siellä, äiti ja Malla... Lämmin pisara vierähtää uurtiselle poskelle. Elämä on ollut hyvä, antanut paljon...

Hannele Härkönen

Pitääkö suomalaisen oppia "small talkia"?

Mitä on small talk ja oppivatko suomalaiset small talkia? Kyllä me osaamme omassa keskuudessaamme, mutta ulkomaila on jo hieman eri asia. Kulttuurierot ja vieraan kielen heikko hallinta saattavat tuottaa ikäviäkin tulkintavirheitä.

Juttelemisen ja puhumisen opitaan jo kotona pienestä pitäen. Pieni lapsi oppii sanoja ja lauseita vanhemmiltaan. Mitä enemmän perheen keskuudessa puhutaan ja punnitaan asioita, sitä vankemman pohjan lapsi saa äidinkielessään. Ilman hyvää äidinkielen suullista taitoa ja kieliopin hallintaa emme pysty kunnolla omaksumaan vieraitakaan kieliä. Suomen kieli on erittäin rikas kieli, jolla pystymme kommunikoimaan monenlaisissa tilanteissa.

Kansalliset luonteenpiirteet muokkaavat tapakulttuuria

Vierasta kieltä koulussa opetettaessa tulisi kiinnittää enemmän huomiota myös vieraisiin kulttuureihin, käytöstapoihin ja kohteliaisuusfraaseihin. Silloin jo ensi kertaa matkustaessamme ulkomaille tietäisimme jotain kyseisen maan käytöstavoista. "Maassa maan tavalla!" sanotaan.

Suomalainen on luonteeltaan ujo eikä uskalla näyttää tunteitaan. Suomalainen pelkää, että hänelle nauretaan, jos hän sanoo jotain väärin tai ei itse ymmärrä toisia. Ujous luo raja-aidan, jota on varsin vaikea ylittää.

Ujouden lisäksi meitä vai-vaa tavaton itseluottamuspu-la. Emme luota kykyihimme. Aliarvioimme itseämme. Se aiheuttaa monissa keskusteluissa epävarmuutta, ja epä-

varmuus taas näkyy käyttäytymisessämme. Olemme hiljaisia ja vakavia. Keskustelukumppanimme saattavat tulkita väärin vaihtolomme ja ilmeemme.

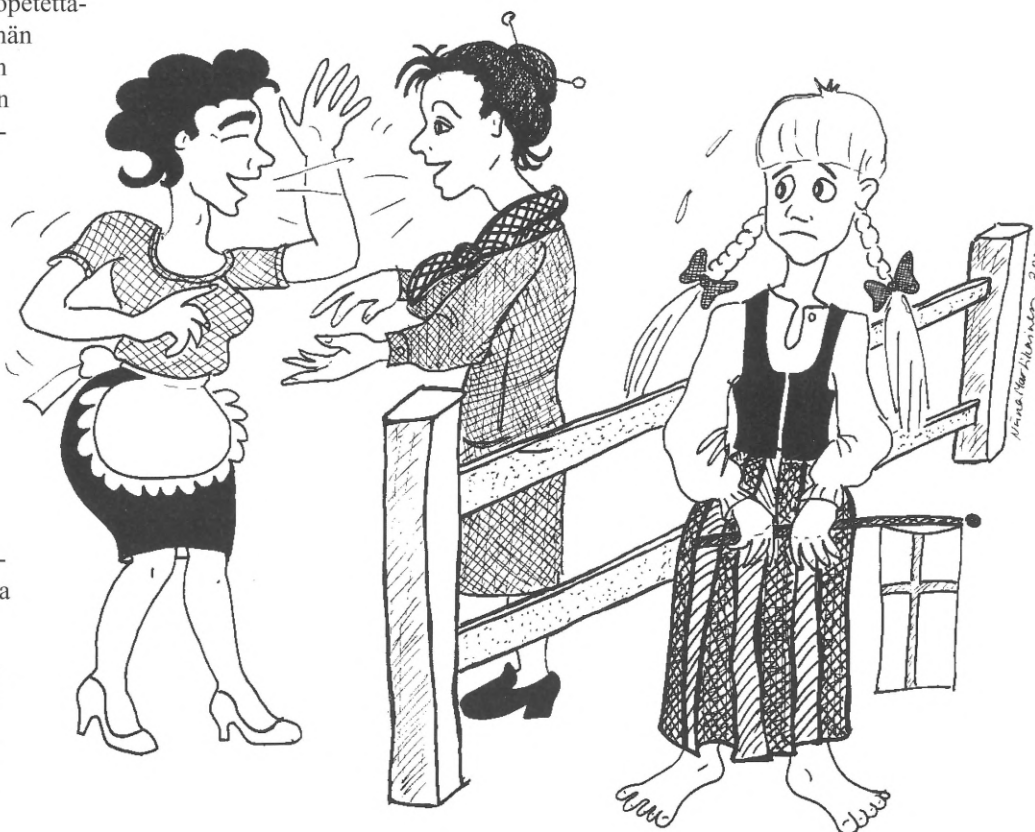
Small talkia oppimaan?

Olen miettinyt, miten voisimme kohota jutustelussa samaan kastiin kuin esimerkiksi muut eurooppalaiset? Pitäisikö kouluissa panostaa kielikylpyihin vai ottaako kouluissa opetusaineeksi pakollinen small talk?

Suomalainen "maaperä" on hyvä, kunhan sitä vain tarpeeksi muokataan, mutta se muokkaus pitää aloittaa jo lapsuudesta.

Vaikka Kauko Käyhkö aikoinaan laulussa "Kaksi vanhaa tukkijätäkää" mollasi: "vaan nyt ei ne nuoret, nyt ei ne nuoret pysty ees valssaamaankaan", niin uskon kyllä lujasti, että nuoret nyt ja tulevaisuudessa osaavat small talkia valssista puhumattakaan.

Edellä olevan alustuksen pohjalta käytiin lukioryhmässä paneelikeskustelua small talkista. Keskustelussa tultiin siihen tulokseen, että suomalaiseen tapakulttuuriin on ennen vanhaan liittynyt paljon pieniä huomaavaisuustapoja, joita ei ole nimitetty englanninkielisellä termillä, mutta nuo naapurin ja sukulaisten huomaamiset, "pröhtäilyt" mennessä tullen, töissä auttamiset, joulukortit, nuuttiperinteet ja kahveille kutsumiset ovat sitä samaa, mitä me sanomme nyt nuorison oppivan vain ulkomailla.

Tiina Paakkinen, Annukka Peltola
filosofian lukiokirjoitelma

Kymmenen käskyä nyky aikaan?

Minä olen Herra sinun Jumalasi. Sinulla ei saa olla muita Jumalia. Älä käytä väärin Herran, Jumalasi, nimeä, sillä Herra ei jätä rankaisematta sitä, joka käyttää väärin hänen nimeään. Muista pyhittää lepopäivä. Kunnioita isääsi ja äitiäsi. Älä tapa. Älä tee aviorikosta. Älä varasta. Älä todista valheellisesti toista ihmistä vastaan. Älä tavoittele toisen taloa. Älä tavoittele hänen vaimoaan, älä orjaa tai orjatarta, älä hänen härkäänsä, älä hänen aasiaan, äläkä mitään mikä on hänen.

Kymmentä käskyä ei kannata mennä kokonaan muuttamaan, pieniä tarkistuksia katekismukseen tosin voisi tehdä.

Älä tapa, älä tee aviorikosta ja älä todista valheellisesti toista vastaan. Nämä säännöt ovat päteviä ja oikeutettuja nykypäivänäkkin. Ja oikeastaan itsestään selviä kaikille.

Kunnioita isääsi ja äitiäsi on hyvä käsky, jos he ovat kunnioittamisen arvoisia. Voiko isää, joka esimerkiksi hakkaa vaimoaan tai lapsiaan, kunnioittaa, entä äitiä, joka tekee samoin. Entä, jos ei ole koskaan saanut tuntoa isäänsä tai äitiään. Perusideana kunnioita isääsi ja äitiäsi on hyvä, mutta kaikissa tapauksissa se ei täysin toimi.

Muista pyhittää lepopäivä -käsky on nyky-yhteiskunnassa hankala noudatettava. Kaupat ovat auki sunnuntaisin, joillakin on muu työ, joka vaatii sunnuntaitkin työpäiviksi. Sääntö voitaisiin muuttaa seuraavanlaiseksi: pyhitä lepopäivä, jos pystyt.

Kaksi ensimmäistä käskyä ovat hyvin uskonnollisia. Jos on kristinuskoinen, kukin noudattakoon tahtonsa mukaan näitä käskyjä.

Viimeisissä säännöissä, joissa kielletään tavoittelemasta mitään mikä on toisen omaa, on hieman muutettavaa. Nyky-yhteiskunta on kilpailuyhteiskunta ja kaikki tavoittelevat jotain toisen omaa, esimerkiksi työtä, henkilön asemaa ja omaisuutta. Sääntö ei siis toimi. Mutta se on hyvä periaatteena.

Säännöt eli 10 käskyä voi jokainen pitää eri tärkeydessä ja joku ehkä haluaa muutoksia, joku ei.

Tämä vanha katekismus
neuvoo kuinka nuoren
kansan pitää kymmenen
käskyä yksinkertaisesti
oppiman.
Uuden katekismuksen
tarkoitus on sanoa
lyhyesti ja selkeästi,
mitä kristillinen
usko on.

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta 2001

toivottavat myös seuraavat lehtemme tukijat

Parkanon Vapaaehtoistyö ry

Parkanopirtti, (03) 448 2979

Martti Nurmi

39700 Parkano, (03) 448 2071

Parkanon Rakennussähkö Oy

Parkanontie 84, 39700 Parkano, (03) 448 1373

Parkanon Laatukenkä Ky

Airi Tekokoski, Parkanontie 51, 39700 Parkano, (03) 448 2191

Autoluojus

Teollisuustie 4, 39700 Parkano, (03) 448 3100

Parkanon Kelloliike Eija Vaittinen

Parkanontie 41, 39700 Parkano, (03) 448 2588

Parturi-Kampaamo Maija Autio

Keskuskatu 5, puh. (03) 448 2994

Heksuliini, Sirkka Ylirautalahti

Kovesjoki, puh. (03) 442 2236

Lehtipalvelu**Rakennustarvike Pekka Seppälä Ky**

Hahkamäenkatu, puh. (03) 448 2696

Qrecorsviihde Käenkoski

Ari Tuomisto, 0400 848 684

Kuljetusliike V. Lempinen**Elintarvikeliike Tetin-Kiska**

Yliskyläntie 475, puh. (03) 442 1200 ja 0400 231 679

Kodinkonehuolto**T. Mansikkaviita Ky**

Sepänkatu 8, puh. (03) 448 3643

Ikitaito Oy**Shell-Parkano Helmisimpukka****Aikalisä**

Parkanontie 42, puh. (03) 448 0070

Parturi-Kampaamo Taina

Keskuskatu 7, puh. (03) 448 2963

Parkanon TV-Elektroniikkahuolto**T. Kovesjärvi**

Peltokuja 6, puh. (03) 448 1296

Kodinkonehuolto Jukka Kivimäki

Parkano, puh. (03) 448 1185

Parkanon Betoni Oy

Parkano, puh. (03) 442 5125

Hinauspalvelu Pauli Syvänen

Parkano, puh. 0400 232 270

Matin Asuste Oy**Traktori- ja kaivu-urakointia****Pentti Kuusikko****Ratsuhovi**

Yliskylä, puh. 050 551 2200

Rautavarasto Lempinen Oy**Parkanon Hiekkapuhallus**

J. Talonen, Yliskylä

Martti Nurmi

39700 Parkano puh. (03) 448 2071

Parkanon Rakennussähkö Oy

Parkanontie 84 39700 Parkano puh. (03) 448 1373

Parkanon Laatukenkä Ky**Airi Tekokoski**

Parkanontie 51 39700 Parkano puh. (03) 448 2191

Parkanon Kukka ja Hautaustoimisto

Keskuskatu 8, puh. (03) 448 3085

Hotelli-Ravintola Pesti

Parkanontie 45, puh. 448 2503

Korupeili Oy

Vaasankatu 4, puh. 448 0800

Pirkon Kioski

Viinikka, puh. (03) 448 3666

Parkanon Kirjakauppa

Parkanontie 47, puh. (03) 448 3500

Parkanon Kelloliike Eija Vaittinen

Parkanontie 41 39700 Parkano puh. 448 2588

Vaatesoppi

Parkanontie 41, puh. (03) 448 3643

Parkanon Kangaskulma

Keskuskatu 5, puh. 448 1309

Saarelan Metalli

Parkano puh. (03) 448 2831

Viialan Kotileipomo Oy

Parkanontie 45, puh. 448 0690

Eijan Kukka

Keskuskatu, p. (03) 448 2786

Parkanon Ratsastustalli**J. Vesanto & P. Virranhaara**

Parkanontie 52-56, puh. 448 1511

Tilitoimisto Marja Saarivirta Oy

Keskuskatu 7, puh. 447 200

Lapinnevan Kyläkauppa

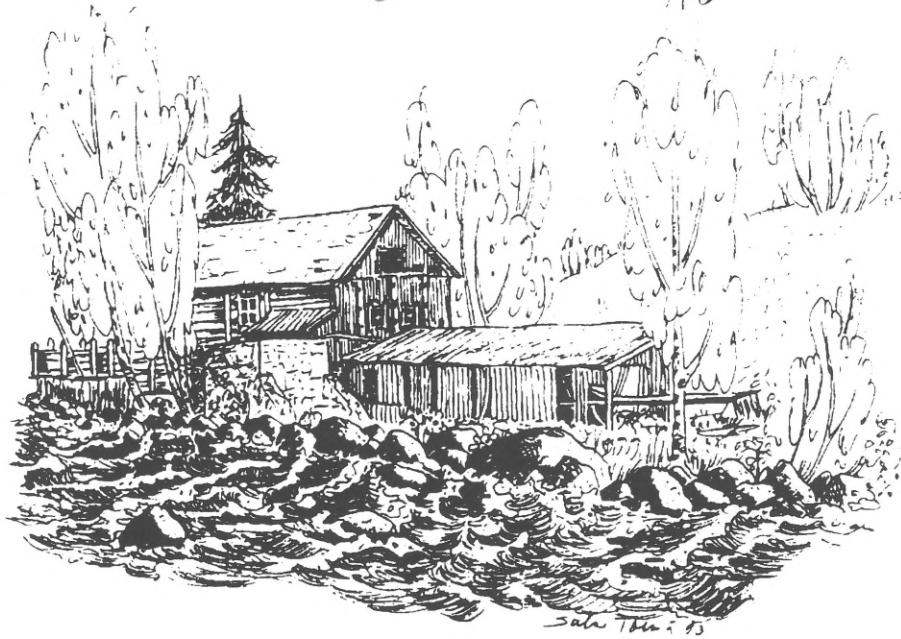
Olavinpolku 1, puh. 442 5113

Ykkös-Pub

Puh. (03) 448 3457

*Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta
Parkanon Joulun lukijoille*

Parkanon kaupunki

*Toivotamme Parkanon Joulun lukijoille
Rauhallista Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta*

PARKANON LISTA OY
YHTYNEET SAHAT OY • PARKANON SAHA
UPM-KYMMENE METSÄ

PARKANON HÖYLÄÄMÖ OY

KARTTIPERÄNTIE 162/34,
39700 PARKANO
Puh. (03) 442 9951,
Fax (03) 442 9954

PARKANO STEEL OY

Metallirakenteet,
koneistukset,
laitetoimitukset ja
asennukset

Tuomenhaara 6, 39700 Parkano
puh. (03) 442 9960
fax (03) 442 9955

Puuoskari Oy

auto 0400-530 854

Parkanon Varaosakeskus E. LEPISTÖ

Puh. (03) 448 3380
Autop. 040 834 6075

SUOMALAISTA PUUNKÄSITTELYÄ PARHAIMMILLAAN

Paras mahdollinen
raaka-aine. Osaava
henkilöstö. Viimeisin
alan tekniikka.
Ei ihme, että Aures-
koski Oy:n puun-
käsittelyn mestari-
näytteitä näkyy yhä
useammassa kodissa
ympäri maailmaa.

AURESKOSKI OY
Aurejärventie 70
39700 Parkano
Puh. (03) 44 441
Fax (03) 444 4200

*Rauhallista Joulua
ja
Onnellista
Uutta Vuotta*

OY AVEC-SHOE LTD

PL 15 39701 PARKANO
Puh. (03) 440 140

TOPMAN

ALAYAT

COPLEAN OY

Vaasankatu 9, 39700 PARKANO
Puh. (03) 440 1500
Autopuh. 0400 654 320
Telefax (03) 440 1560

MARTTILAN TAKSI TAKSI

39750 KUIVASJÄRVI (03) 442 6255

1+8

1+6

24 h

Myös vaihtoehtovarustein

0500 231 610

0400 234 320

Luotettavat vaihtoautot
AUTOMYYNTI
REIJO PIHLAJAMÄKI
OSTAA, MYY, VAIHTAA

Alkukatu 3, Parkano
Puh. 040-502 3360

PARKANON KEHRÄÄMÖ

Kaiken kattava käsityöalan erikoisliike

Kuttikallionkuja 6

LANKASUULI (03) 448 2204

0400 123 256

**Monipuolista
asiakaspalvelua
henkilökuljetuksissa**

TILAUSAJOPALVELUA
TAKSIBUSSI • INVATAXI
LINJA-AUTOT • MATKAPALVELUT

Puh. (03) 440 190, fax (03) 440 1919
matkapuh. 0400 621 241, 0400 721 720

Kaikka Jouluun! **PARKANON EXPERTiltä**

Leluvalikoima

Kodinkoneita

Ompelualan koneita

Tietokoneita

Pelikoneita

Vapaa-ajan koneita

HYUNDAI

MAZDA
Sen laatu on totta

Volkswagen Group

- MYYNTI
- VARAOSAT
- HUOLTO

AUTOMYYNTI
R. LAIHONEN KY

Teollisuustie 29
39700 Parkano puh. (03) 448 1377

EXPERT PARKANO
OMPELU ja KODINKONE

Parkano, puh. (03) 448 3555

Kello-Kulta E. Syrjänen

Puh. 448 2181

OPTIKKO SYRJÄNEN

Parkano puh. 448 1411
Ikaalinen puh. 458 6520

SANELMAN VAATEAITTA

Parkano
puh. 448 2747

RAVINTOLA PIPPURI

Parkano
puh. 448 2754

• KEHYSTYKSET • TAULUT
• TAIDETARVIKKEET

Parkanontie 81, 39700 Parkano
puh. (03) 448 1192, auto 0400-333 078

HYVÄÄ JOULUA
JA
MENESTYSTÄ VUODELLE 2001

Asianajotoimisto HEIKKILÄ & KOSKINEN

Keskuskatu 8, 39700 Parkano
puh. (03) 448 2767

Pentin Pirssi & Bussit

Pentti Viljamaa

Joensuuntie 68/20 39700 Parkano

Taksi 050 267 730,

Bussit 040 554 1730

Koti 448 3260

EUROMASTER® RENGASPAROONI

Teollisuustie 20, 39700 PARKANO
puh. 448 2149

KOTI JOULU- KUNTOON!

Meillä Sinua
palvelevat mm.
sisustuksen ja kodin-
kunnostamisen asian-
tuntijat.

POIKKEA TALOSSA.

Aivan Parkanon keskustassa.

PALVELEVA EDULLINEN

**K-RAUTA
HIRVINIEMI**

PASI HIRVINIEMI KY

PL 29, Parkanontie 66 C, 39700 PARKANO
puh. (03) 448 2222, fax (03) 448 1796

HAMMASLÄÄKÄRI RIITTA KOIVUNEN

Satakunnankatu 2 A
puh. 448 2616

DATA GROUP
aina onnistuu

- TIETOKONEET
- OHEISLAITTEET
- OHJELMAT
- HUOLLOT JA ASENNUKSET
- ATK-KOULUTUKSET
- INTERNET-SIVUT

Pro Media Data Oy
Parkanontie 72, Parkano
avoinna arkisin 10-17
lauantaisin 10-14

www.promediadata.fi
Puh. (03) 448 5756
Fax (03) 448 0296
myynti@promediadata.fi

**MUSTA
PÖRSSI**

Parkanontie 41
Parkano
Puhelin (03) 448 0244
Telefax (03) 448 0240

*Kiitämme lämpimästi asiakkaitamme
kuluvasta vuodesta ja toivotamme
Hyvää Joulua*

**Autokoulu Parkanon
LIIKENNE-
CENTER OY**
Parkanontie 70, 39700 Parkano
Puh. (03) 448 2142 <http://www.labt.com/pl-center>

*Hyvää Joulua ja
Onnea vuodelle 2001*

Puusepäntiike
PAJUNEN KY

Teollisuustie 13
39700 Parkano, puh. (03) 448 2254

**HAMMASLÄÄKÄRI
Seppo Leppänen**

Parkanontie 33
Kelan talo
Puh. 448 1061

**VOLVO K-AUTO PALVELUPISTE
PARKANOSSA**
toivottaa asiakkailleen

*Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta*

**PARKANON KONE
JA METALLI OY**
(03) 440 080, 040 504 1236

Hyvää Joulua toivottaa

PARKANO (03) 448 3133
Avoinna arkisin 9-20, la 9-18

*Jouluiloa
ja siunausta
vuodelle 2001*

*Parkanon
seurakunta*

KÄYTETTYJEN AUTOJEN
ERIKOISLIKE

AUTOMYYNTI
ILKKA KIVINIEMI KY

puh. (03) 448 2666
Vaasank. 12, Parkano

*Kiitämme asiakkaitamme
kuluneesta vuodesta ja toivotamme*

*Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta*

OLAVI KAIJA OY
Puh. 447 100

TM-RAUTA OY

Myydään uutta ja vanhaa
käyttörautaa.

Puh. (03) 448 2206
Autop. 0400 625 500

*Hyvää Joulua ja
Onnea Vuodelle 2001!*

AUTO-LAHTINEN OY

Ahertajank. 2, 39700 PARKANO, puh. (03) 448 2507

- AUTOTARVIKKEET JA VARAOSAT
- KORJAAMO
- OPEL JA HONDA -HUOLLOT

*Rauhaisaa Joulua
ja Onnea Vuodelle 2001!*

Parturi
Kampaamo

YLINEN

Maanantaina suljettu
Parkanontie 41
Puh. 448 2228

*Valoa ja lämpöä
joka kodin
jouluun!*

Toivottaa paikallinen
Voimatori-yhtiö

**LEPPÄKOSKEN
SÄHKÖ OY**

kesport

PARKANO

Parkanontie 66 • Puh. (03) 448 3840

Kuljetusliike

Alamettälä Oy

39700 PARKANO
Puh./fax (03) 448 2276

Puh. 0400 621 625 (Pekka Alamettälä)
Puh. 0400 737 344 (Mikko Alamettälä)

Rantakodon palvelukeskus tarjoaa

omissa tiloissaan ammattitaitoisia ja monipuolisia keittiöpalvelujaan erilaisten juhlien, koulutustilaisuuksien, tapahtumien jne. järjestämisessä.

Mahdollisuus myös lounasruokailuun.

AVOINNA: ma-pe 11-12.30, la-su 12-14.

Tiedustelut puh. 440 0123 tai 440 0121.

Tervetuloa maittaville aterioille!

MATKAILU- JA TOIMISTOPALVELU

Parkanontie 58, 39700 Parkano
Puh. (03) 448 2827, 0400-724 423,
fax (03) 448 5499

*Hyvää Joulua
ja
Onnellista Uutta Vuotta
2001!*

A member of Metso Corporation

**Santasalo Engineering Oy
Santasalo Gears Oy**

Vanhantalontie 3
39700 PARKANO
puh. 020 484 124, fax 020 484 125
www.santasalo.com

**Parkanon pankit
toivottavat Parkanon Joulun
lukijoille
Joulurauhaa ja Menestystä
Vuodelle 2001**

 Parkanon Säästöpankki

 **PARKANON
OSUUSPANKKI**

 Merita

KULJETUSLIIKE SAKARI MAJA KY

Einonkuja 2, 39700 PARKANO

Puh. (03) 448 0441
050 452 0280

Parkanon TUURINPAIKKA

Parkanontie 53, puh. 448 2004

*Parkanolaisten peli- ja kahvipaikka
toivottaa*

*Rauhaisaa Joulua ja
Onnekasta Uutta Vuotta!*

Avoimna: ma-to 10-20, pe-la 9-20

Palauttamalla veikkauksesi meille,
tuet parkanolaista urheilua.

TUOMO KOSKINIEMI

Koskiniemenkj. 5 39700 Parkano
puh. (03) 448 2847
0400 225 150

Vaihtoehto vanhainkodille

- Yksilöllinen vaihtoehto varttuneille

Tilaa esitteemme!

Mikon Kuntoutuskodit Oy

Kunnalliskodintie, 39700 Parkano

Puh. (03) 448 0120, (03) 633 6502, 0400 631 028

**POIKKEA
TANKKAAMAAN**

**OSTOKSILLE
VÄLIPALALLE**

ESSO Snack & Shop

P. KUIVANEN KY

Keskuskatu 10, 39700 Parkano

PARKANON LASIKUITU

*Taimen-veneet, kanootit ja
lujitemuovityöt, raaka-aineet*

Pahkalan teollisuusalue, puh. 448 3058

Oy Saratia Ltd

- Koneet ja työkalut
- Rakennuskonevuokraus
- Hydrayliikkatarvikkeet
- Teräsrakenteet
- Hitsaustarvikkeet
- Timanttileukkaustyöt

Teollisuustie 17 B, Parkano
Puh. (03) 440 040, fax 440 0429

**Puhumisen
ilosta.
IPP.**

MAALAUSLIIKE HANNU RINNE

Puh. 448 2665
Autopuh. 0400 633 157

YIT-SERVICE OY PINTAKÄSITTELY

Parkano (03) 448 1470

PALVELUKSESSASI ASiantunteva
PUUTARHAMYYMÄLÄ

Dri Wash'n Guard
ENVIRO-TECH INTERNATIONAL™
vedetön teknologia

Joulutunnelmaan:
kestävät hyasintit
jouluiset sypressit
kauniit asetelmakorit

Myynti ympäri vuoden,
valikoima ajankohdan mukaan.
Tarvittaessa kotiinkuljetus!

Kärkölen Puutarha ja Viherpalvelu
Veli-Pekka Kärkölä
p. 0400 332 345

P. (03) 442 4125
Vaasantie 1437
39700 Parkano

DWG-tuotesarjalla
puhdistetaan
naarmuttamatta,
suojataan ja kiillotetaan
loistavan kiiltäväksi.

Tuotteet myös
herkälle iholle ja
lemmikkien turkille!

Toivotamme kaikille
Rauhallista Joulua!

PARLAVA OY

39750 KUIVASJÄRVI

Puh. (03) 442 6311,

fax (03) 442 6305

FIN-, EUR- ja kertakäyttölavat

Hyvää Joulua ja Onnea Vuodelle 2001!

- laakerit - rullaketjut - kiilahihnat - stefat - traktorin
varaosat - öljyt - nivelakselit - hydrauliletkut - liittimet -

SORVAAMO E. AALTO

Parkanontie 90, Parkano
puh. (03) 448 1580, 0400 620 765

Jouluterveisin

Insinööritoimisto DESEC OY

39700 Parkano

Puh. (03) 448 3443

Fax (03) 448 3443

E-mail desec@vip.fi

Internet www.desec.com

Parkanon Apteekki ja Terveyskauppa Parkanon terveydeksi

Parkanontie 60, puh. (03) 448 2022, fax (03) 448 0128

Palvelemme:

Arkisin klo 9-19, lauantaisin klo 9-14,
sunnuntaisin ja juhlapäivinä klo 11-14

juhlapyhien aattoina klo 9-17

Kaksoispyhien sattuessa ensimmäisenä päivänä suljettu.

**ARABIA
FINLAND**
-HACKMAN-

• laatulahjat

Parkanolaisten
kädentaitajien
yksilöllisiä
toteutuksia

L'ORÉAL
PARIS

- laatu-merkit
- selektiivikosmetiikka
- henkilökohtainen palvelu

Puikka®

Kolmoskeskus ja Parkanontie 51
Puh. 0400 452 194, (03) 452 8414

Toivotamme asiakkaillemme
Hyvää Joulua ja
Onnea Vuodelle 2001

rita-shop

Hanakat
LVI-ASiantuntijaliike

Hanakkaa Joulua

Hanakat
AMMATTILAISET ASIALLA
LVI-TALO
KANNOSTO KY
Teollisuustie 18, 39700 PARKANO, puh (03) 448 2400, 448 5123

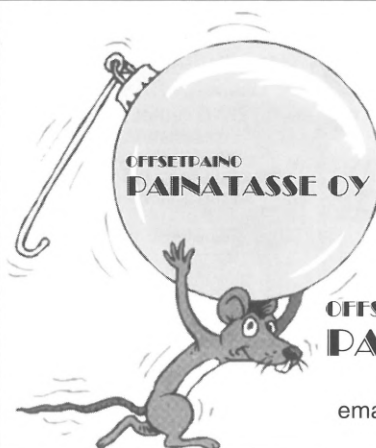

- urakointi

- KAIVUA
- TASAUSTA
- PIHATÖITÄ
- LUMITÖITÄ
- TRAKTORITÖITÄ
- YHDISTELMÄKAIVURITYÖT
- PIHAN PERUSTAMISET
- RUOKAMULTATOIMITUKSET
- 7. JA 21-TONNISET
TELAKAIVINKONEET

KIINTEISTÖT HUOLTAAN
KIINTEISTÖHUOLTO ASKO VIITASALO KY
0400 631 248, 0400 616 783

OFFSETPAINO
DAINATASSE OY
Fax (03) 448 2002
email: temppukerho@ippnet.fi

TEHTAANMYYMÄLÄ

Parkano: Kolmoskeskus puh. (03) 448 2627
ma-to 9-18, pe 9-19, la 9-15 www.nanso.com

TAMMELA
sisustaa

Parturi-Kampaamo-Kauneushoitola

Katri Ojanen

Kolmoskeskus
Puh. (03) 448 0521

*Hyvää Joulua
ja Onnea vuodelle 2001*

Puh. 448 2893, leipomokahvio 448 3339

Riiarinna
Keskuskatu 5, puh. 448 1811

EURO HAMSTERISTA HALVALLA HAMSTERI Oy

Pahkalantie 1, 39700 PARKANO
puh. (03) 448 1142
AUKIOLOAJAT: ma-pe 9-18, la 9-15

WINTIMI

Loukasliike

*Kiittäen yhteistyöstä
ja Hyvää Joulua sekä
menestyksellistä vuotta 2001*

**TILI- JA KIINTEISTÖ-
MARKKINOINTI KY**
Pitsinki & Mäki Viinikka LKV
puh. 4483590 tai 448 1438
Parkanontie 58, 39700 Parkano

TAPIOLA-YHTIÖT
Palvelupiste:
puh. 4483590

**PARKANON
MATKATOIMISTO**
Parkanontie 58,
39700 Parkano
puh. 448 3590, fax 448 3290

AUTOMARKET A. RINTALA KY

Puh. 0400 332 795

Hyvää Joulua ja Onnellista vuotta 2001!

Parkanon kirjapaino

puh. (03) 443 829

Ylä-Satakunta

puh. (03) 44 381

E. KORPELAN SEKATAVARAKAUPPA

Edullinen ostopaikka

KOT-KOT N:o 1.

Käyttämällä kanarehuseostamme
saatte laadultaan täysipitoisina

„VIENTIMUNIA“

TUORETTA,
kokoomukseltaan ensiluokkaista
seosta valmistaa

Suomen Maanviljelijäin Kauppa Oy.
Sekoittimo Malmilla.

Ensimmäisen paikallislehden, Parkanon Sanomien, ilmoituksia vuodelta 1933.

Sisällys:

1	Marita Peltoniemi	20	Taisto Nummi
	Annikilla on annettavaa		Käenkoskella tanssit jatkuvat loppuvuoden
2	Kari Karjalainen	22	Pentti Vataja
	Ensimmäinen jouluni Parkanossa		Parkanon Sanomat – Ylä-Satakunnan edeltäjä
3	Erkki Hirvi	24	Aila Järvirova
	Juhla keskelle arkea		Rikastumisen etiikkaa
4	Maarit Lehto	24	Tia Ala-Kauhaluoma
	Parkanon kirkko 200 vuotta		Lukio vuonna 2020
6	Olli T. Rajamäki	25	Tomi Nevala
	Kivitapuli kirkon kupeessa		Se keeniruoka
7	Ansa Uljas	26	Tanja Kallioharju
	Parkano vuonna 2000		Avoliittoon?
8	Maarit Lehto	26	Aino Arna
	Satavuotias Parkanon Nuorisoseura juhlii komeasti		Hyväksi puhujaksi
9	Raimo Virta, Tellervo Ruohonen, Anni Havunen	27	Marget Koivumäki
	Paikkakunnalla kuultuja		Rauhaa hautausmaille, rauhaa koteihin
10	Minna Lautamäki	28	Toini Vainio
	Kansallispuku kertoo kantajansa juurista		Historiaa kolmen koulutalon verran
11	Anna-Liisa Periaho	30	Aila Järvirova
	Autiotalo		Salaperäinen tähti
12	Ritva Ichtert	30	Anna-Liisa Periaho
	”Lintu lensi oksalle lauloi niitä näitä...”		Mitä se joulu on?
13	Ritva Ichtert	31	Tellervo Ruohonen
	Uusparkanolainen		Järvi
14	Marita Peltoniemi	32	Leena Perälä
	50 vuotta kulkukauppiaana		Iltayö poterossa
15	Satu Soukko, Aino Rimppi	33	Anni Havunen
	Tehtaan varjossa		Elämä on hyvä
16	Impi Pentti	34	Hannele Härkönen
	Muistoja talvisodan ajalta		Pitääkö suomalaisen oppia ”small talkia”?
18	Sirpa Viljamaa	35	Tiina Paakkinen, Annukka Peltola
	Lumen lumo		Kymmenen käskyä nykyaikaan?
18	Peijooni		
	Möykkyperältä Senaatintorille		

Parkanon Joulun
toimituskunta toivottaa
Hyvää Joulua

Edessä vasemmalla Maarit Lehto, Marita Peltoniemi. Takana vasemmalla Taisto Nummi, Aino Rimppe ja Tellervo Harju. Kuvasta puuttuvat Minna Lautamäki ja Juhani Nuijanmaa.

FennoSteel Oy

**Fennokatu 1
39700 Parkano**

Puhelin (03) 44 100

Fax (03) 441 0250

Fenno

**Pakoputket ja
Ohutseinäputket**

e-mail: fenno@fennosteel.com

www.fennosteel.com

SUOSI

**SUOMALAISTA!
Tiedät kyllä miksi**

SPAR

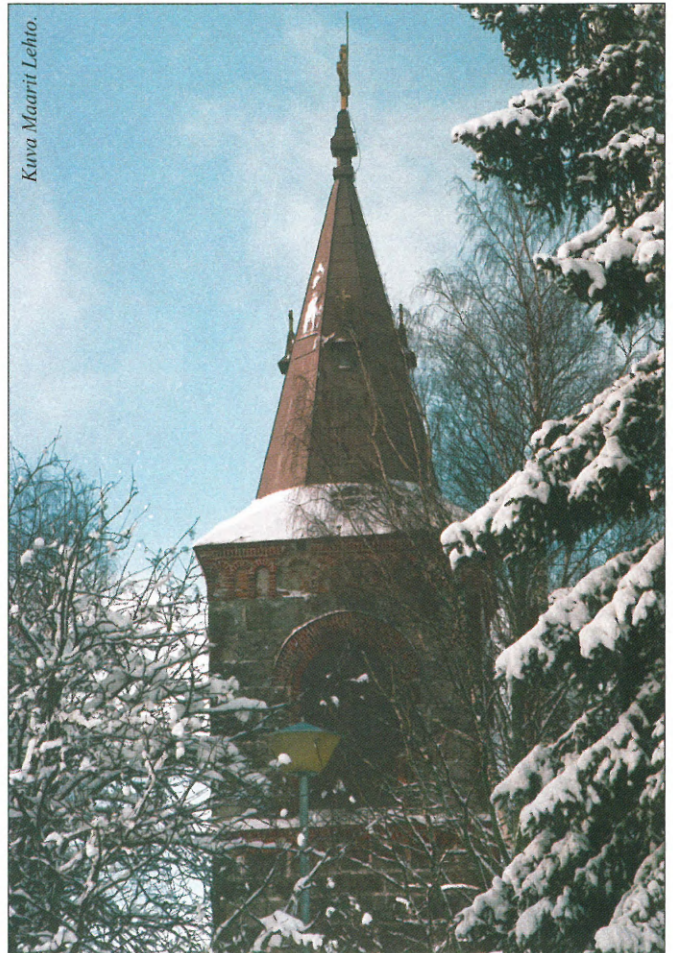
Reilu Ruokakauppias

SPARmarket Mestarintori * 440 090

SPARmarket Kyröskoski * 371 6801

<http://www.spar.fi>

Kuva Maarit Lehto.

Keinahda
aikojen saatos,
kirkko, mökki ja Miina.
Joulu,
joulu on meillä.

Kuttikalliolle korkealle

*Heilahda korkeelle aatos,
liehukoon mummoni liina.
Ilta on lempeä.*

*Häivähdä pyhien paatos,
riehukoon tuisku ja viima.
Aamu on hempeä.*

MP

Joulutervehdys Parkanosta
